

SIONULU ROMANESCU

fóia besericésca, literaria si scolastica.

Vien'a,
15. Decemb.
1865.

Sionulu rom. ese de dóue ori pre luna, si 15. a lunei, cuprindendu o cóla si diumetate. Pretiulu pre unu anu e 4 fl. v. a., pre diumetate de anu 2 fl. v. a. Pentru tiere afara de Austri'a se mai adauge portulu postalu.

N^o
12

Prenumerarea se face la redactiune in seminariulu gr. c. centralu din Vien'a (Schönlaterngasse Nr. 10), si la p. t. domnii corespundinti. Tóte epistolele sunt de a se tramite la redactiune francate. Corespundintiele nepublicate se voru arde. Serisori anonime nu se primescu.

Anulu
I.

CUPRINSULU: Decadinti'a autoritatiei sacramentului casatoriei (finea). — Despre rosarie seau numerari. — Tolerantia si netolerantia (capetulu). — Epiclesea liturgiilor grec. si orient., si canonulu consecrarei din mis'a latina (finea). — Corespundintia: Prag'a (opu agronomicu romanescu). — Protocolulu sinodului protopopescu gr. c. alu tractului sabiénu din a. c. — Ochire prin lumea politica. — Varietati. — Prenumerantii „Sionului romanescu“.

Decadinti'a autoritatiei sacramentului casatoriei.

(finea.)

Unu semnu invederatu a necredintiei secului nostru este decadinti'a autoritatiei casatoriei cá sacramentu, si gangren'a acésta a inceputu a róde corpulu celu morale a societatiei omenesci chiaru de la capu, adica de la clas'a cea culta; pentru-cà in clasele asia numite culte, seau mai bine dícundu pseudo-culte, si-batu numai jocu de acél'a, care cutédia a aserá, cà statulu casatoriei este sacramentu, deunde urmédia, cà acést'a plésa a omenimei numai cá unu „malum necessarium“ privesce casatori'a conformu prescrieloru canóneloru besericesci incheiata; pentru aceea multi nici nu mai pasiescu delocu in statulu casatoriei, ci ducu o viétia brutala libidinósa spre seducerea celoru debili la angeru. Ne intempina in viétia astfelu de individi enervati, cari mai multu sunt umbre de ómeni, decâtu ómeni, si devinu incapaci a impliní loculu loru-si decâtu provedintia in cutare sfera de aptivitate asemnatu; ma in locu se fia medulari aptivi a societatiei omenesci, sunt sarcin'a aceleiasi. Unii dintre acesti'a au luat asupr'a-si si inalt'a misiune de a fi educatorii tenerimei fragede, despre cari se póte suspiná: „Oh corruptores, non doctores!“ Ba, horrendum dictu! inca si in acelor'a anima a patrunsu acést'a gangrena a coruptiunei morale, cari sunt chiamati in sórtea Domnului pentru de a sacrificá pe altariulu lui sacrificiu neincrunatu intru onórea domnedieirei si pentru pecatele si nenumeratele lipse spirituali si temporarie a poporului credintiosu! — Unii dintre fiii secului nostru luminatu, dupa-ce si-au vescedítu flórea curatieniei sufletesci si trupesci si s'au ingretiosiatu de pocalulu vietiei desfrenate, in etate mai betrana incheia casatoria, dar nu cu acél'a propusu, cá unindu sentiulu nobilu a credintiei conjugale cu o anima omogenu semtítoria se corespunda chiamarei celei sublime a casatoriei, ci cá se se stringa pe acasa din cele bordeie si din cararile desfrenariloru si cá in betranetie se aiba unu adapostu, suptu padi'a soçiei insielate, incontr'a debilitatiloru corporale si spirituale contrase prin etatea cea desfrenata a tenevietiloru, deórace natur'a omenésca pentru pecatele comise in teneretie si-resbuna netrecutu in betranetie. Altii ear incheia casatoria, cá sub velulu celu santu a casatoriei se-si póta acoperí inaintea opiniunei publice

cararile loru cele lucurióse; ómenii de acést'a panura aru voi se introduca — cámu pre sub mana — si comunismulu marsiavu in institutulu celu santu a casatoriei.

Fiii secului nostru celu luminatu, carii voescu se aiba trecere in lume de ómeni cu idei sublime, si totusi casatori'a nu o privescu din punctu de vedere conformu chiamarei sale celei sublime, se me ierte cá se le punu inaintea ochiloru o icóna a sublimitatiei casatoriei, depinsa decâtu penelulu esercitatu alui Chateaubriand, care díce: „Inca esiste pre pamentu unu nume mare, si acést'a e numele de parinte: unu lucru maiestosu, si acést'a e auctoritatea parintiésca! Numele de imperatu a suferitu; fiendu-cà popórele adesea s'au conjuratu cu ura incontra-i. Omulu a injuratu si numele celu santu a lui Domnedieu; omulu a dísu: Fiinti'a cea suprema, fienti'a cea inalta e natur'a! Omulu tóte le-a dísu si facutu, numai cá se nu numésca pre Domnedieu. Numele de parinte a suferitu mai puçinu, si pelanga atâtea retaciri a mintiei omenesci a remasu unu nume plinu de auctoritate si insuflatoriu de respeptu. Si pelanga spectacelele cele triste din acést'a vale a lacremeloru ne intelnimu inca cu unu obieptu, pre care ni-se potu odichní privirile nóstre cele ostenite de scenele doreróse si scandalóse ale vietiei pamentene: acést'a e unu parinte, o mama, care-si ocarmuesce cu intieleptiune famili'a sa, si carii ambi in cointielegere-si educa pruncii in virtute. Nemica-i mai maiestaticu, nemica-i mai poternicu in gremiulu societatiei omenesci, decâtu legatur'a vietiei casatoricesci. Prin acést'a subsiste inca ordulu soçiale; ocarmuirile potu fi debile seau violinte, dar decum'va famili'a e tare si moravurile domestice-su intregi, cu tempu tóte renascu si se inaltia. Auctoritatea, aptivitatea, poterea si bunetatea unui parinte si a unei mame e auctoritatea, aptivitatea, poterea si bunetatea lui Domnedieu; pentru-cà Domnedieu ar fi potutu in eternu creá singuru: dar n'a voitu, ci si-a insoçitu càtra poterea sa unu parinte si o mama, pentru de a dá prin ei viétia prunciloru, pre cari parintii-i voru educá in cointielegere cu Domnedieu, si prin acést'a procedura Domnedieu intemeiédia familie“.

Ci dorere! viermele consumatoriu de arborele virtutiei casatoricesci róde acum'a togm'a la radecin'a lui, pentru-cà si in anim'a poporului de plés'a mai de diosu, si in deosebi a poporului nostru romanu tieranu, inca s'a recitu pietatea esemplara eredíta de la strabuni càtra

sacramentului casatoriei; deóráce tenerimea supusa sîrbitului militar si petrecátoria cu licéntia pe la vietrele parintiloru, si dupa esemplulu ei celu seducatoriu si ceealalta parte a tenerimei, cátu cu invoirea cátu fora invoirea parintiloru sei vietuesce dupa semtiulu seu celu brutalu in casatorie nelegiuite seu concubinate. Tenerimei celei desfrenate nu-i pasa de amenintiarile unoru parinti inca binesemítitori, nu de lacremile maiceloru, pre ea nu-o spaimenta neci sabí'a cea cu dóue taiusiuri a cuventului domnedieescu, neci vocea cea puternica a maicei beserice nu-o póte tredí din letargi'a asternutului desfrenarei.

Desfrenulu teneretului are si alte urmari triste precumu pentru viitoriulu seu, asia si a intregéi societati omenesci, dintre cari cea d'antáia este: imparechiarile casatoritiloru; fiendu-cá desí incheia casatoria legiuita unii teneri, cari au petrecutu mai multi ani in concubinate, totusi dînsii necicandu nu potu avé o viétia pacínica sociala; pentru-cá ingretiosiandu-se ei insi-si de brutalitatea pasiuniloru sale celoru desordinate, la cea d'antáia cátu de mica diferentia se desbina si se poreclescu unii pre altii, avendu-si pecatulu inascut'a sa uritiune, asia cátu complicitii cátu-ce golescu pocalulu desfrenului, odata incepu a urí pecatulu unulu intr' altulu. Ear decum'va nu se casatorescu conformu legiloru basericeí, sunt esemple triste, de partea femeésca si-lápeda fetulu seu; pentru-cá unele persóne cá acestea, numai cá se póte scapá de greutatile crescerei, nu se infioréda de acést'a crima pestifera si diavolésca, deóráce dinsele urescu fetulu, carelu pórtá in sinulu loru, fiendu acel'asi fruptulu pecatului imparechiatu.

Dar viitoriulu ce sperantia póte nutrí fačia cu decadinti'a acést'a abnorma a casatoriei? De unde se se straplante in sinulu societatiei omenesci surcelele nobile si fruptifere de cetatiani buni, patrioti credintiosi, natiunalisti resoluti, si crestini devotati? Sinulu celu inveniatu de pasiunile desfrenului a maiceloru moderne poté-va sîerbí de unu resadariu aptu pentru de a inlocuí dintr'insulu in gradin'a societatiei omenesci acei arbori, pre carii parte viscólele furtuneloru vietiei i-au desradecinat, parte dandu-si fruptele osteneleloru vietiei sale pe altariulu omenimei de sine s'au uscatu? Oh nu! pentru-cá desfrenulu si molitiunea in locu se adauga crescamentulu numericu si moralo-spirituale a societatiei omenesci i-a sapatu totdeun'a mormentulu, precumu documentéda inscriptiunile depre monumentele multoru popóre antice in panteonulu istoriei spre aducere-aminte pastrate.

Dar óre auctoritatea divina a religiunei nóstre nu suferé prin decadinti'a auctoritatéi casatoriei? Despre-tiuindu-se acestu institutu santu, statatoriu sub padi'a basericeí, deodata se vátema si auctoritatea santa a basericeí si religiunei. —

Si óre cine se póta pune stavila acesteí esundari a coruptiunei morale preste celu mai de capetenia faptoru a esistintéi si infloréi societatiei omenesci si a religiunei? Statulu politicu, ocarmuirea politica si legile ei? Legile politice — déca voescu manipulantii acelor'asi — potu se pedepsésca escesele speciali incontr'a si pe cont'a auctoritatéi institutului casatoricescu cá sacramentu comise: inse a restaurá decadiut'a auctoritate a casatoriei si aceési a-o reduce la culmea marirei si santienéi sale celei originale nu este chiamarea statului politicu si a legiloru printr' insulu intemeiate; deóráce inse-si legile si institutiunile politice precumu in originea loru s'au urdítu, asia si in epocelé decadintéi s'au regeneratu

prin influinti'a si spiritulu celu farmecatoriu a besericeí si legiloru besericescu, si si-au afluat in aceleasi proptéu'a si mentorele esistintéi loru. Statulu politicu in legile sale póte si trebuie se sprigionésca intreprinderile besericeí cele tempurane si spirituale: dar se impromute santienia inviolabila institutiuniloru besericeí, seu pre celea degenerate se-le regeneredie, nu e devis'a statului politicu; pentru-cá tóte insitutiunile statului politicu si-au impromutatu sementi'a esistintéi loru din arborele de mustariu a besericeí. — Sublim'a chiamare de a restaurá decadiut'a auctoritate a sacramentului casatoriei e destinata besericeí; si inca, cá se se póta curá mai radicalu acést'a rana consumatória de intregimea corpului religiosu-moralu a vietiei socialé, — carea rana sapa acum'a si radecinile arborelui moralitatéi natiunei romane, si subminéda fundamentulu edificiului religiunei nóstre celei prin stramosi in mediloculu atátoru furtune secularie conservate, — e „conditio sine qua non“: cá coadunandu-se si beseric'a nóstra romana g. u. din tóte anghiuirile ei constitutive intr'unu sinodu provinciale, — precumu se coaduna medicii spre a curá radicalminte órecare morbu fisicu, invehitu, periculosu, prin consilie imprumutate, — se se consvatuésca, sub conducerea radielor charului domnedieescu, intr' altele multe facunde, si despre medilócele eficace a restaurarei auctoritatéi acestui institutu domnedieescu, parte reactivandu canónele sabóreloru vechi a besericeí nóstre spre sustienerea inviolavera a santienéi casatoriei tientitórie, parte compunendu alte statute si canóne nóue decáttra geniulu evului si impregiurarile tempului spre sterpirea reului amenintatoriu diptande.

Un Desastrele moralo-sociali sunt resultatulu mai multoru faptoru a poteriloru infernale spre restornarea ordinului moralo-socialé conjurati; singuru dar consiliéle concentrate intr' unu sinodu provinciale si in sinode díecesane voru poté pregatí armele spirituali, recerute spre debelarea legionului conjuratu in total'a restornare a acestui institutu domnedieescu, desierbitoriu de singur'a puternica temelie a esistintéi si prosperitatéi edificiului morale a societatiei omenesci. „Viribus unitis“, seu: sínóde si eara-si sínóde!

Alimpiu Barboloviciu, preotu romanu gr. u.

Despre rosarie seu numerari.

Numerarii (pre une locuri numiti si metanie) s'au inceputu a se chiamá rosarie cu prelegiulu espeditiunei crucéferiloru cátra Palestin'a, candu zelulu crestineloru de a caletorí la mormentulu Domnului n. Isusu Christosu in Ierusalimu intr'atát'a crescuse, cátu pe tempii, candu devenise Ierusalimulu sub domni'a regiloru crestini, cu glót'a se imbuldiau crestinii europeni spre cercetarea locuriloru aceloru sante din Palestin'a, numai cá se fia partasi indulgintieloru concese prin pap'a de la Rom'a; si togm'a acést'a concurgere a produsu, cá locitorii Ierusalimului — precumu se intempla acést'a si in tieréle nóstre cu prelegiulu litíelorú unde se afla vreo icóna renumita de minuni a preacuratei Vergure Marie, cásí in Pociu, Radn'a, Maria-Zell — vendeau felurite galanterie, intre cari erau si numerari, ale caroru bóbe se faceau dintr'o masa frementata din fóie de rose, si de aici se numira rosarie.

Vorbindu Cherrier in istori'a sa besericésca, in limb'a ungréscá in a. 1856 edata, pre pag. 140 despre

urdîrea rosarielor, aceea o deduce de la dátin'a vechia, candu calugarii cei de odinioára, prelanga lucrulu maniloru, de dupa numerulu unoru pietricele insîrate pe sfóra si-complineau rogatiunile indatinate. Inse fienducà prin prob'a produsa numaice usulu rosarielor la calugarii cei antici se vedesce: la urdîrea loru asta proba nu se póte aplicá; deci voiu se aretu in cele urmatórie, de unde si-au luat urdîrea preatinsele rosarie? —

Numerarii seau rosariete se afla la toti idoli indieni, cari s'au facutu inca mainainte de 4000 de ani, precumu marturisescu acést'a Herodotu, Vollney, Breton, Pallas, Clarc sel. Deci inceputulu loru se pierde in vechimea timpuriloru. Intrebuintiarea acelor'a din timpurile cele mai betrane este comuna in tóta Asi'a la diferite popóre, mai alesu la bramini si la dervisii muhamedani. Usanti'a rosarielor la Indieni de langa Ganges, si anume la Afgani, este de mare insemnatate, fienducà adunandu-se in pagod'a seau capiscea dieiloru, unde pre unu feliu de altariu amfiteatralicesce si gradatu sunt asediati Bozii seau statuele diciloru Senegat, Cetlergun, Leceman, Rama, Bahart, Letchiris, Molli, Mrohor, Saddascho, Honuman, Vischnu, Brama, Gupaledsihi, Faudigana, Gari, inaintea caror'a la trasulu clopotielului „ghenta“ numitu toti adoratorii ingenunchia, si pre bóbele rosarielor enumera perfectiunile si atributetele totoruru acelor diei, spre ce memori'a nu e indelutitória.

Usulu acestoru rosarie mai antáiu s'a introdusu in beseric'a resariténa prin anachoretii si pustnicii tebani in Egipetu, de la cari le-au ereditu calugarii copatici de legea resariténa din ordulu santului Antoniu, asediati in monastirea santului Paulu tebanu in Teb'a, unde pana si asta-di se folosescu cu ele; deci nu e de miratu, cà „rosariete se potu vedé ici cólea chiaru si pre la greco-orientali“, càci usulu loru intre crestini mai antáiu s'a ivitu in beseric'a orientala, in carea anachoretii si pustnicii nesciendu cetí, rogatiunile si metanietele loru indatinate le implineau de dupa numerulu bóbeloru rosarielor.

Totu pre acelu tempu s'a introdusu usulu rosarielor si in beseric'a apuséna, cari prin misiunariulu s. Dominicu, carele nesuíá incontr'a eresuriloru Albigeniloru si a Patareniloru, spre aducerea aminte de misteriele credintiei crestine si spre veneratiunea nepetatei Vergure Mari'a, s'au straformatu in form'a de astá-di.

In seclii mai tardii, si mai alesu pre tempulu cruciferiloru porniti incontr'a Saraceniloru in Palestin'a, rosariete au devenitu netrecutu si neaperatu de lipsa, asia câtu nice nu se tienea de binecredintiosu cutarele, la a cui casa nu se aflau rosarie; ba ce e mai multu, ostasii in vapai'a batalieloru celoru mai crunte drépt'a loru cu sabie armata si-o infasiorau cu rosarie cá cu óresicare amuletu, si asia se luptau. Renumita e victori'a reportata asupr'a Turciloru la insul'a Lepanto, carea ascriendu-se poterei rosarielor, a datu ocaziune de a se infientiá in beseric'a apuséna serbatórea rosarielor.

Spiretulu seclului presinte e cámu instrainatu de usanti'a rosarielor, si mai alesu din acelu principiu, pentru cà le judeca de supervacanee celoru ce sciú cetí. Si togm'a din motivu contrariu, cà credintiosii cei mai multi ai besericei resarítene nu sciú cetí si asia nu-su dedati a se rogá din carte, usulu rosarielor li-se recomanda, cu atátu mai vertosu, cà, dupa-ce pustnicii besericei orientale le-au folositu, prinr'insele nici o nouatate seau reforma nu se va introduce in ea. (Déca cre-

dintiosii gr. or. nu sciú cetí, invetie; ear rosariete le-folosésca din alte motive, din motivele pietatei si a religiositatei. Red.)

Ignatu Balcu de la Bistr'a,

protop. emer. si condecor. cu cruce p. merit.

Tolerantia si netolerantia.

(capetulu.)

Inse prelanga tóte eara me mai intorcu la comonitoriu n. 9, nepotendu lasá unu documentu, carele dechiaru spiritulu besericei lui Christosu atátu pentru trecutu câtu si pentru tóte timpurile; dupa cele de mai susu dara mierge mai departe, dicundu: „Sed forsitan Galatis ista tantum praecepta sunt. Ergo et illa solis Galatis imperata sunt, quae in ejusdem epistolae sequentibus commemorantur, qualia sunt haec: Si vivimus Spiritu, spiritu et ambulemus. Non efficiamur inanis gloriae cupidi, invicem provocantes, invidentes, Galat. 5. et reliqua. Quod si absurdum est, et omnibus ex aequo imperata sunt, restat ut sicut haec morum mandata, ita etiam illa quae de fide cauta sunt omnes pari modo comprehendant, et sicut nemini licet invicem provocare aut invidere invicem, ita nemini liceat, praeter id, quod ecclesia catholica usquequaque evangelizat, accipere. Aut forsitan tunc jubebatur, si quis annuntiasset praeterquam quod annuntiatum fuerat, anathematizari; nunc vero iam non jubetur. Ergo et illud, quod item ibi ait: Dico autem, spiritu ambulare, et desiderium carnis non perficietis, tunc tantum jubebatur, modo vero iam non jubetur. Quodsi impium pariter et perniciosum est ita credere, necessario sequitur, ut sicut haec cunctis aetatibus observanda sunt, ita illa quoque, quae de non mutanda fide sancita sunt, cunctis aetatibus imperata sint. Annuntiare ergo aliquid christianis catholicis, praeter id, quod acceperunt, nunquam licuit, nusquam licet, nunquam licebit; et anathematizare eos, qui annuntiant aliquid praeterquam quod semel acceptum est, nunquam non oportuit, nusquam non oportet, nunquam non oportebit. Quae cum ita sint, estne aliquis vel tantae audaciae, qui praeter id, quod apud ecclesiam annuntiatum est, annuntiet, vel tantae levitatis, qui praeter id, quod ab ecclesia accepit, accipiat? Clamat, et repetendo clamat, et omnibus, et semper, et ubique per literas suas clamat ille, ille vas electionis, ille magister gentium, ille apostolorum tuba, ille terrarum praeco, ille coelorum conscius, ut siquis novum annuntiaverit, anathematizetur. Et contra reclamant ranae quaedam, et cyniphe et muscae moriturae, quales sunt Pelagiani, et hoc catholicis: Nobis, inquit, auctoribus, nobis principibus, nobis expositoribus, damnate quae tenebatis, tenete quae damnabatis, rejicite antiquam fidem, paterna instituta, majorum deposita; et recipite: quatenam illa tandem? Horreo dicere: sunt enim tam superba, ut mihi non modo affirmari, sed ne refelli quidem sine aliquo piaculo posse videantur.“ (Inse póte cà acestea s'au prescriu numai Galateniloru. Asiadara si acele ce urmédia totu in acea epistola s'au demandatu numai Galateniloru, cumu sunt d. e. „Si vivimus Spiritu etc.“ Gal. c. 5., ce fiendu absurdu, si fiendu acele demandate intru asemenea totoruru, urmédia, cà precumu acelea mandate morale, asia si cele ce se prescriu in privinti'a credintiei ohléga pre toti intru asemenea, si precumu nu e iertatu a interitá seau a inveté unulu pre altulu, asia nu e iertatu nimenui a primí afara de aceea ce a vestitu beseric'a catolica pana acumu. Au dóra

atunci se pune sub anatema, deca cine-va ar fi anuntiatu afara de aceea, ce a fostu anuntiatu; eara acum'a nu se intempla asia. Asiadara si aceea ce totu acolo dice: „Dico autem etc.“, numai atunci se demandá, eara acumu nu se mai demanda. Ce fiendu foradelege si stricatiou a crede, asia urmédia cu tot'adinsulu, cá precumu aceste preabine observate in tote tempurile, asia si acele, ce sunt intarite despre credintia, nestramutande sunt prescrise pentru tóte vécurile. Asiadara n'a fostu iertatu nicicandu, nici nu e iertatu unde-va, nici nu va fi cand' va iertatu a vestí ce-va crestineloru catolici afara de aceea, ce au primitu; si asia a anatemisá pre cei ce vestescu preste aceea, ce e primitu odata, totdeun'a a fostu de trebuintia, pretotindenea e de trebuintia si porurea va fi de trebuintia. Standu dara asia lucrulu, este óre cine-va au cu atát'a cutediare, cá se vestésca afara de aceea ce e vestitu in beserica, au cu atát'a nepasare, cá se primésca afara de aceea, ce a primitu de la beserica? Striga, si repetítu striga, si toturoru si totdeun'a si pretotindenea striga prin epistolele sale acelu vasu alu alegerei, acelu invetiatoriu alu proporeloru, acelu bucinu alu apostoliloru, acelu vestitoriu alu tieriloru, celu ce e consciulu ceriuriloru, striga dîcu, cá cine va vestí vre-o dogma noua se se anatemisedie. Si dincontra striga órecari brósce, tientari si musce moritórie, cumu sunt Pelagianii, striga dîcu catoliciloru: Fiendu cá noi voimu, fiendu cá noi demandámu, fiendu cá noi esplicámu, damnati ce tieneati, tieneti ce damnáti, lapedati credintia cea vechia, institutele parintiesci si ce v'au lasatu strabunii, si primiti: cari sunt acelea in urma? Me infricosiediu a spune, cáci sunt asia de superbe, cátu-mi pare cá nu numai a-le afirmá, ci si numai a-le refutá fora órecare pedépsa n'ar fi cu potintia.) — Si cu aceste se punemu capetu la citatiuni din santi parinti. Deórace, precumu scimu cu totii, de la 325 d. Chr. se incepura santele sínóde ecumenice, cari atátu in teoria cátu si in praesa nu sunt decátu o netolerantia continua doctrinala pana la celu din urma, carele s'a tienutu la Tridentu si este cumu amu dice cu puçina deosebire cási o recapitulare a toturoru celoru de pana acóle.

Acum'a dara ce ne invétia tóte sínódele ecumenice, ma si cele particulare? Cu unu graiu ne striga tóte sentinti'a s. Paulu de mai susu: Anatema celoru ce aru tiené seau invetiá alta doctrina contraria celei propuse si tiente de beserica catolica. Ce tolerantia doctrinala jace in cuventulu anatema, amu vediutu mai susu. — Dara inca de vomu esí si la lucruri speciale? cumu a fostu condemnarea renumita a celoru trei capitule fórte cunoscute fiacarui teologu. Asemenea la osendirea celoru dóuespradiece anatemisme ale ereticului Nestorriu; osendirea cu unu cuventu a toturoru doctrineloru eretice, adica contrarie doctrinei catolice, asia incátu incependu de la Simonu magulu, protoparintele toturoru ereticiloru, pana la asiediarea incvisitiunei de tolerantia doctrinala nu póte fi vorba in beserica catolica, si e mirare, cumu se póte dice, cá netolerantia espusa asia nu póte se aiba locu in teologia beserice catolice, candu aceea fórma caracterulu specialu alu teologiei catolice.

De la tempulu incvisitiunei incóce nu am ce se dîcu, cá aceea institutiune se calumniadia per excellentiam de netolerantia. Calumniadia dîcu, cá contrarii beserice catolice neciodata nu au voitu a precepe spiretulu adeveratu alu acelei'a institutiuni, si pentru aceea in locu de a recunósce cá ce netolerantia jace in ea, i-au insusítu unu ce, despre ce nu a visatu beserica Mantuitoriului neciodata. Eata in scurtu ce contine institutiunea

acea vecsata atát'a: Beserica catolica este o societate asediata spre mantuirea membriloru agregati acelei societati prin botediu. Cá se fia curespundietória scopului are donulu infalibilitatei; cá infalibila dara nu póte propune decátu adeveru, si asia ce nu consuna cu invetiatur'a ei nu pote fi adeveratu, este retacire, eróre. Acum'a, cá se mantuésca pre cei ce sunt in sinulu ei, trebuie se-i padiésca de retacire; e indetorata dreptu-aceea a alungá de la membrii sei tóte acele ce sunt spre pierderea lor, acést'a o face prin sterpirea doctrineloru contrarie celei'a catolice. Detorintia dara are baserica a cercá si a sterpi retacirile, cá se mantuésca pre fiii sei de osend'a eterna; din detorintia acést'a se nascu incvisitiunea, carea in manele basericei a fostu o padia, cá unii reutatosi se nu abata de la calea mantuitória pre credintiosii membri ai societatei crestinesci catolice; interesulu celu mai principalu dara alu membriloru societatei basericesci aduce cu sine, cá se fia aperati incontr'a eresuriloru. Acést'a interesu fu personificatu in incvisitiune, chiaru pecumu este interesulu societatei civile cá se fia tribunale pentru cei ce facu incontr'a scopului societatei, si asia tribunalele sunt interesulu personificatu a insoçitiloru civilminte. Duce minune! cumu potu unii fi atátu de grosolani la creri, de nu precepu, cá o institutiune spre padirea celui mai scumpu interesu spiretualu este rea si dediositória pentru genulu omenescu, eara un'a pentru padirea interesului mai dediosu, a celui materialu, e fórte buna si neaperata trebuintiosa. Si un'a si alt'a nasce din firea omenésca, din interesulu compusu alu omului spiretualu si materialu, cu acea deosebire, cá un'a e cu multu mai de lipsa si mai sublima, cá e pentru unu ce mai pretiosu si mai nobilu, pentru cá stá mai susu spiretulu decátu trupulu, materi'a simpla. Deca am eu dreptu cá cetatianu mirénu a fi aperatu, cá se nu mi-se prepadésca cele materiale: chiaru asia, inca mai tare, am dreptu, cá membrulu unei societati asiediate pentru folosulu mieu spiretualu, se fiu aperatu de pierderea proprietatei mele spiretuale. In societatea civila guvernulu are tribunalele incontr'a reutatosiloru, ce m'aru dauná in cele materiale; in societatea besericesca are aceeași beserica, si trebuie se aiba tribunalu, care se apere interesulu mieu spiretualu; si eaca bas'a incvisitiunei, carea intielésa dupa cumu este si trebuie se fia, si precumu a fostu in manele besericei si in tempulu ei mai infloritoriu, nu póte face spaima unui omu cu creeri sanetosi. — Pamfletele si berfelele aruncate asupr'a incvisitiunei prin unele scrieri romantice sunt in parte si mai demulteriori false, in parte sunt rezultatulu abusuriloru poterei, de carea nu s'a tienutu incvisitiunea, si cari abuzuri fure fulminate de insa-si beserica prin constitutiunile pontificie, si asia nu se potu imputá besericei, pecumu acést'a s'a aretatu de mii si mii de ori, incátu amu pierde tempulu si pacientia cetitoriloru cu adeverirea celoru díse. Nu e dara pentru ce se strigámu si se ne infiorámu, candu ne arunca cine-va incvisitiunea, numai se o intielegemu, dupa cumu a fostu aceea, si se nu ne intipuimu unele ce nu au esistatu neciodata. Sciu eu bine, cá noitoriloru nu le place incvisitiunea, cá pana a tienutu aceea si pe unde mai sustá nu au potutu si nu potu a respandí retacirile lor; inse acést'a nu proba cá institutiunea e rea, fora chiaru dincontra cá e corespundiatória interesului spiretualu, apearandu-lu in intregitatea si curatienia lui; inse cáte nu le placu unoru cá acei'a, cari lapedandu adeverulu ambra dupa scintirile mintei lor proprie retacitórie, dara pentru aceea nu se póte lasá calea adeverata si se

se apróbe nelucirile corumpatórie, adica nu se póte tolerá seau aprobá ce nu e adeveratu, cà adeverulu e unulu si nu suferu contrariulu seu.

Se trecemu de la incvisitiunè mai departe pana la tempulu mai nou, pana in diu'a in carea scriemu aceste. Dupa ss. parinti, ss. sinode si incvisitiune pecumu amu vediutu tóte netolerante doctrinalminte, teologii scolastici si cei mai tardii toti propunu acea netolerantia, încátu nu este ce-va tractatistu in tempulu de fația, carele se nu aiba acea tesa; marturia-mi fia controversiële mai tuturor scolasticiloru de la Petru Lombardu seau maiestrulu sentintieloru pana la dogmatic'a celui ce a scrisu mai pe urma; numai in unulu de nu se va aflá seau espresu seau in intielesu netoleranti'a, despre carea scriu, me dau invinsu. Dintre multi amintescu aici pre Bellarmin despre controversië, cari nu dau bunu esemplu de tolerantia, pre Ioanu Duvoisin, carele rae tractatulu „Essai sur la tolerance“, si minune! are chiaru propusetiunea mea, încátu de nu ar fi lucru de omenia a dechiará adeverulu si nu m'asi esprimá, cà eu numai dupa post'a din Sionu am cetitu pre respectivulu auctoru, fiacarele cu totu dreptulu ar poté díce, cà sentinti'a urmatória: „Cette intolerance est un des caractères du christianisme á l'égard des autres religions, et de l'église catholique á l'égard des communions chrétiennes, qui se sont séparées d'elle ou par l'hérésie, ou par le schisme“ (Netoleranti'a acést'a este unulu din caracterele crestinismului cu respectu la alte religiuni, si alu besericei cat. cu privire la comuniunile crestine despartite de beseric'a cat. seau prin eresu seau prin schisma), este mai pescurtu escrisa de mine in epistól'a mea privata, la carea capatai nota.

Mai aducu si pre Muzzarelli „De tolerantia et de inquisitione“, carele dupa espunerea tecstului s. Paulu (Rom. c. 16. v. 17—18) stringe argumentarea estmodu: „Apostoli, ut patet, I. Christi doctrinam servabant; atqui apostoli certissime tolerantia *omnino* destituti erant: ergo I. Christi doctrina tolerantiae adversatur“ (adica: apostolii, precumu se vede, pastrau invetiatur'a lui I. Christosu; ci apostolii cu adeveratu erau de totu curati de tolerantia: deci invetiatur'a lui I. Ch. se opune tolerantiei); mierge apoi si mai departe si díce si mai multu, ce credu cà nu va placé la mai multi, inse pentru a loru neplacere nu e mai puçinu adeveratu: „Denique absque dubio principes ut possunt ad sequendam Christi doctrinam adstringuntur; Christi vero doctrina absolute tolerantiam explodit; ergo principes simul vere Christiani vereque tolerantes sint impossibile est“; mi-pare, cà aici se díce ce-va mai multu, si totusi nu sciu cà Muzzarelli se fia fostu trasu la respunsu pentru scrierea tractatului seu, nici canoniculu Migne, pentrucà a retiparitu acelu traptatu.

Se mai adaugemu pre p. I. Perrone, cà vedeti!! si de este iesuitu, inse e recunoscutu unulu dintre cei mai emininti tractatisti in cele teologice. Apoi elu are o traptare despre tolerantia, si sciti ce este propusetiunea prima? „Tolerantia religiosa est impia et absurda“; si are dreptu din urmatóriele puncte: a) Cà toleranti'a religiósá ar nemicí descoperirea; deórace déca tóte religiunile crestine seau necrestine aru fi bune, pentru ce ar fi descoperitu Domnedieu vointi'a sa omeniloru, pentru-ce ar fi amenintiatu cu osendire eterna pre cei ce nu credu cele descoperite de dinsulu? Totdeun'a aru poté respunde: noi suntemu in calea cea mantuitória, cà tóte religiunile sunt asemenea folositorie. b) In asemene casu aru fi dóue seau mai multe adeveruri unulu altui'a

contrariu; inse o absurditate asemenea nu se póte inghití, deórace adeverulu este individuu si simplu, si prin urmare nu i-se póte opune numai retaciirea si falsitatea. c) Este si mai multu: in casu asemenea Domnedieu, Domnedieulu adeverului si dreptatei, ar partini asemenea adeverulu cu retaciirea si egalmente ar iubi si aru mantuí pre cei ce sunt ascultatori de dinsulu cá si pre cei ce voindu si sciendu i-saru opune; dreptu-acea ar fi indiferentu in privinti'a adeverului seau retaciirei, virtutei seau vitiului, obedientiei seau rescólei, ce duce la nemicirea conceptului ce avemu despre Domnedieu. d) In urma amu devení cu o teoria asemenea acolo, cà Christosu, fiendu vorba mai alesu despre sectele crestine cari sunt afara de beseric'a catolica, ar fi auctorulu si descoperitoriulu tuturor pareriloru contrarie, candu tóte confesiunile religiósé aru fi pestrecute cu vederea si stravediute, cugetandu-le mai cumu amu díce de asemenea adeverate. — Se lasamu pre Iesuitu.

Mi pare curiosu, cà trebue se aducu inainte si chiaru pre auctorulu vienesu I. Schwetz, numai atât'a dícu despre dinsulu. — Dar apoi mi-se vede cu totulu de minune, cà trebue se citediu si pre p. I. Deharbe, tradusu si tiparitu acumu decurendu in Vien'a romanesce de scol'a teologiloru rom. de acolo; voiu amintí numai pagin'a, cà opulu sciu cà se afla la multi pana acum'a inca, si ar trebui se se afle la fiacare preotu de tréba, cà opu asemenea nu cresce rápede pe ia-ce bórta. Din opulu acel'a dara pag. 132 pana la 179 mai alesu se póte avé idea despre cele de sub intrebare in desbaterea nostra, cà mai acuratu traptatu despre netolerantia nu se recere. — Ci neci nu amu fi avutu trebuintia de alte documente, fora de unic'a intrebare din catechismulu si celu mai mitutelu; au mai trebue ce-va spre a adeverí netoleranti'a doctrinala in baseric'a cat. decátu intrebarea din catechismu: „Carea este credinti'a cea adeverata?“ si „Potu fi mai multe credintie adeverate?“ cetésca-se respunsurile din catechismu si puna-se conceptulu in loculu cuventului, aboi spuneti, ce tolerantia doctrinala este in beseric'a cat.?

Altcumu si mai multi teologi inca amu poté aduce inainte; inse ne vomu ajunge cu unulu pentru toti. Avemu de presentu unu teologu, carele dupa autoritatea si invetiatur'a, ce o are, este fórte renumitu, si cu o autoritate necontrastabila de toti acei, ce cunoscú a fi si nu numai a se numí catolici. Teologulu acel'a e unu betranu aduncitu, inse fórte abilu si ageru in tóte intrebarile juridice si teologice. Se audímu! Piu IX. teologulu teologiloru, parintele parintiloru, episcopulu episcopiloru, capulu vediutu alu basericei Domnului n. I. Ch. in enclic'a sa renumita din 8. Dec. 1864 are unele propusetiuni, încátu ti-se paru a fi scrise pentru articlulu acést'a. Ve indoiti? Deschideti si cetiti propusetiunea XV.: „Liberum cuique homini est eam amplecti ac profiteri religionem, quam rationis lumine quis ductus veram putaverit“. Eara prop. XVI. díce: „Homines in cuiusvis religionis cultu viam aeternae salutis reperire aeternamque salutem assequi possunt“. Prop. XVII.: „Saltem bene sperandum est de aeterna illorum salute, qui in vera Christi ecclesia nequaquam versantur“. Se mai adaugemu si prop. XVIII.: „Protestantismus non aliud est quam diversa verae eiusdem Christianae religionis forma, in qua aequae ac in ecclesia catholica Deo placere datum est“. — Nu am trebuintia, dupa cumu cugetu, a espicá, cumca la propusetiunile condemnate regul'a este, cà contradicatóriele acelor'a sunt adeverate; acést'a presupunendu, teologulu nostru, doctorulu basericei cat. ne

dà o idea fórte minunata despre toleranti'a doctrinala. Mai mare netolerantia credu că nu póte fi, decât a intiercă pre omu de la inbraçisierea parerei lui proprie si a-lu astringe sub pedepsa eterna la o religiune detiermurita; mai departe ce tolerantia este a dechiará, că mantuinti'a sufletésca nu se póte ascurá numai in religiunea cea adeverata, carea se dice cea catolica; mai incolo că neci nu se póte avé o sperantia magulitória despre salutea celor ce sunt afara de baseric'a cat., si in urma se néga că in protestantismu ar poté se fia omulu placutu lui Domnedieu potendu-se intielege sub protestantismu vericarea secta religiósá rupta decâtra religiunea adeverata, că asia este? — Cu acestu teologu nu ne potemu ferici, desí este fiulu seclului presinte, seclului luminei si a civilizatiunei, cumu se dice; si cu dinsulu se punemu capetu netolerantie; déca nu ne-amu ajunsu scopulu cu cele díse pana aci, apoi neci foliantu nu ne voru indestulí. — Si asia cugetu că am adeveritu propusetiunea mea, carea se parú unoru asia de scandalósá, si carea se adeverí a fire, luata din s. scriptura si traditiunea intréga a basericei cat. Acést'a despre netoleranti'a doctrinala seu religiósá speculativa.

Se vedemu ce-va despre toleranti'a personala, adica despre modalitatea de a tractá cu acele persoane din famili'a cea mare omenésca, cari nu sunt de o credintia cu noi.

Aici voi se pronuntiu o propusetiune, carea eara va misicá creerii unoru nepreceptori; inse nu-mi pasa, deórace voi pronuntia adeveru, si-lu voi demustrá. Eaca dara: „Tolerantia personala nu esista, numai in baseric'a catolica“. Ho, ho! voru dice unii, voi cu anate-mele, indicele, cu incivitiunea, cu silabulu; voi, cari osenditi liberatea de conscientia, ve arogati eschisetatea in privinti'a tolerantie; acést'a, se nu dícu mai multu, se pare o batjocorire a omenimei, seau o insielatiune magulitoria!

Cei ce aru strigá estmodu, mi-pare greu, dar o voi spune, aru fi fórte novitii in trebile istorice si in cunoscerea basericei cat. Se vedemu. — Ce va se dica a tolerá pre cine-va, au dóra e atât'a câtu a-lu batjocori, urgisi, a-lu injurá, a nu-lu recunosce de aprópele seu? seau a-lu tractá cu iubire, a-lu indreptá cu blandétia, a-lu ajutá in nepotintia, a cercá in totu modulu de omenia a-lu ferici? intielegundu-se ambele tractari despre cei ce nu sunt de o credintia cu noi. Cautati si veti aflá in istori'a omenimei, că modulu primu netolerantu multu puçinu se afla la tóte sectele rupte decâtra baseric'a adeverata, seau si la pagani; eara modulu alu doilea-lu veti nimerí in tóta deplinatatea sa la aceea mama dulce, baseric'a cat., carea fú intemeiata din indemnulu amorei, iubirei cei mei perfekte, iubirei unui Domnedieu induratu si iubitoriu, deórace „asia a iubitu Domnedieu lumea, câtu si pre unulu nascutu fiulu seu l'a datu, cá totu celu ce va crede intr'insulu se nu péra ci se aiba viétia eterna“, si scimu cá acelu fiu, Domnedieu-omulu a suferitu pentru omeni din iubire tóte pana la mórtea cea mai infiorátoria, dediosítoria, cá se ne dee nóue esemplu si se-i urmarimu si noi. Acést'a iubire o a crédito baseric'a lui, o-a practisatu pana aci, si o va practisá pana la capetulu vécului precumu o practisédia si de presintu; marturia-mi este predicarea adeverului religiunei nóstre sante de la inceputu pana in tempulu de façia. Aduceti-mi esemple, déca poteti, candu si unde au agrediatu predicatorii evangheliei persoanele pagane au necrestine? Unde si candu le-au tractatu cu despretiu, cu injuraturi si cu asprime? Unde si candu au persecu-

tatu pre cei de credintia contraria? Ci dincontra se scie modalitatea blanda si iubitória a basericei in indulcirea celor retaciti, primindu-i si invetiandu-i cu o iubire nespusa, cu o dulcétia de o anima materna; déca a intrebuintiatu a-uneori mesuri mai energice incontr'a unoru fii proprii retaciti, a facutu cumu am dísu mai susu pentru binele acelor'a, si mai alesu pentru aperarea toturoru celor'alalti credintiosi, a facutu din datorita santa. — Domniloru! Baseric'a cat. nu suferé retacirea, neadeverulu, dara iubescé pre cei retaciti, si de-i compatimesce pentru gresiele, se incérca numai si numai din iubirea cátra ei, cátra mantuirea sufleteloru acelor'a a-i aduce la calea adeverului, inse nu cu sil'a, ci cu blandeti'a, cu iubire si cu invetiarea adeverului induplecandu-i a parasí ce este reu si a inbraçisiá ce este bunu; si in intielesulu acest'a este diptata sentinti'a marelui episcopu s. Franciscu de Sales despre miere si otietu, inse candu e vorba de doctrina in abstrasu nu e asia, ma sciti ce dice si in privinti'a modulu de traptare a orea acelu santu plinu de iubire si blandetia? Ascultati: „Dum conflagitur spina et afflictio dat intellectum“, in epist. ad Clem. VIII. (Insemnu aici, că citatiunile aduse de mine mai tóte se afla in tom. VI. Theologiae cursus compl., de la pag. 1216 pana la pag. 1320, aflandu-se acolo inca si mai aspre, decâtu cele aduse.) Cetiti istori'a, dar istori'a aceea, ce este lumin'a adeverului, si veti aflá negresítu adeveretatea cuventeloru mele.

Dincontra, de unde au nascutu persecutiunile si netoleranti'a personala? Deschideti eara istori'a de la inceputulu crestinismului si ve va invetiá, cine si unde a fostu netoleranti'a, si este si pana adi. Priviti tóte institutiunile de binefacere a catoliciloru si veti aflá intr'insele mai din tóte sectele, că e vorba de binefacere, de ajutorarea omenimei, si in acésta privintia baseric'a Mantuitoriului nostru dulce si iubitoriu tiene modalitatea acelu ce face se resara sórele asupr'a celor buni si celor rei, filoru si filiastriloru. Inse cautati acelesi institute la cei de alta credintia si-mi spuneti, câtu se indulcescu de bunetatea acelor'a din acei ce sunt deosebiti in credintia de proprietarii respectiveloru institute? Si sciti inca ce? Tóte sectele necatolice precumu si pagane, vedeti numai in genere vorbindu, nu multu-si frangu capetele cu doctrin'a, fora se apuca de persoane, de batjocuri, de incriminari, si de asemenea lucruri necuvientiósé, cari tóte privescu persoanele si nu credinti'a altor'a, asia vedeti apoi tolerantia! pentru că vedu cumca baseric'a nu apróba pamfletele loru si ratecirile grosolane, cu o maniera de totu contraria se apuca de trivialitati stradale, si pecandu tolerédia doctrin'a că nu au adeveru incontr'a adeverului, se descarca cu batjocuri asupr'a persóneloru; si apoi cutétia a strigá la netoleranti'a basericei cat. inschimbandu cu o apucatura neomenósá conceptulu cuventului. Că vedeti, si acést'a se o intielegemu bine! nu e vorba de netolerantia doctrinala candu atacá ei cu cuventulu acelu baseric'a, fara intielegu cea personala, carea cu totu dreptulu e urita fiacarui omu bine-sentitoriu, si o asemenea netolerantia cu adeveratu nu trebue, dara neci póte se se afe in teologi'a adeveratu crestina; inse cu nedreptulu facu acést'a, că baseric'a cat. necicandu nu fú petata de o asemenea ciurma.

Ar fi se mai amintescu ce-va despre toleranti'a civila, inse acést'a inca totu acolo reése; catolicii si in acea privintia sunt nu numai toleranti, fora chiaru peste mesura preatoleranti, candu dincontra necatolicii vedemu in tóta Europ'a ce tolerantia dovedescu; aici nu avemu

trebuinția de exemple speciale, că ne vorbesc chiaru tóte tierile europene.

Se adunăm în scurtu cele însărate și se facem capetu. Biserica e netolerantă în privința doctrinei, adică nu recunoște numai unu adevăru; înse e tolerantă în privința persoanelor, îmbrăcându și invetiându tóte popórele cu iubirea și binefacerea eredită de la Mantuitoriu lumeni. Contrarii bisericeii cu doctrin'a nu-si prea batú mîntea, fora sunt netoleranți cu persoanele; și că se póta strigá, știendu că în biserică este netoleranția, aceea o stramută fora totu dreptulu cu netoleranția personală, carea știu că sună reu vericarui'a, și așa apoi unii fora a cugetá lucrulu mai aduncu se indetulescu cu aceea, deca striga și ei la netoleranția. Înse se nu ne spaimantăm de nume, ci se cautăm conceptulu lucrului, și se dechiarăm cu tóta franchetia ce e, ce nu e. Cei ce ne arunca noue catoliciloru netoleranția, aru voi se ajunga acolo, că se póta respandí ratecirile lor fora neci o impedecare, și acést'a așa că se facă mainainte odiósa biseric'a aruncandu-i o netoleranția ce nu este la ea, că așa credinciosii din ur'a numelui se nu recunósca nici ceea ce o are și fora carea nu póte fi biserică adevărată: un'a, santa, catolică, și apostolică.

Eacă caus'a, pentru ce se ataca netoleranția și pentru carea trebuie se cunoșcemu conceptulu acelei'a și se știu, carea netoleranția se cuvine și carea nu bisericeii; că numai așa vomu poté aduce judecata drépta despre unu lucru, deca vomu patrunde esintia aceluia; altcumu cai verdi pe parietu de ai „Concordiei“.

Asia întielegu eu netoleranția și toleranția, și așa credu că ne precepem. Altcumu invetiatur'a drépta totdeun'a o voiu primí bucuros macaru de la cine, deóráce o nebunía că aceea nu mi-a plesnit prin creeri cásicumu eu așa fi perfeptu și nu așa poté invetiá de la altulu, seau așa fi infalibilu. — „Clara pacta, boni amici“.*)

Dr. V. Iutiu.

Epiclesea liturgiilor grec. și orient., și canonulu consecrării

din mis'a latină.

(finea.)

1. După credința bisericeii puterea de a transubstanția elementele eucharistice o-au cuventele, rostite de Mantuitoriu la cin'a depre urma, „acest'a e trupulu meu, acest'a e sangele meu“. Ast'a dreptu că nu e dogmă defínită prin vreo decisiune conciliară formală; dară a întari contrariulu n'ar însemná alt'a, decâtu a voi a contradice atátu tradițiunei câtu și praxeii și ritulu bisericeii.

Din parintii, cari atestedia în acestu respectu invetiatur'a tradițională se numim că de exemplu pre s. Gregoriu teologulu, carele recerca pre episcopulu Amfilochiu, că acest'a „se nu pregete a se rogá pentru elu, cându prin cuventu detrage și scobóre Cuventulu, cându în macelare necrunta macelodia trupulu și sangele Domnului cu cutítulu sacrificialu alu cuventulu Lui.“ S. Ioanu g. d. a., cumu vedim mai susu, ne adevăresce într'unu modu după datina-si elocintu existinți'a epiclesei; totodata înse nu ne-lasă nici umbra de indoela despre aceea, precumca consacrară se templa prin vorbele instituționale. „Nu omulu e (dîce în omil. 1. n. 6. de prodicione Iudae), celu ce face că darurile puse înainte se devina trupulu și sangele lui Christosu, ci însusi Christosu celu pironitu pre cruce pentru noi. Preotulu e numai locutienutoriu cându rostescă acele cuvente, eară puterea și charulu e a lui Domnedieu. „Acest'a e trupulu meu“, dîce: și acést'asi vorba preface cele puse înainte“. Mai incolo I. Maro, în sec. VII. patriarhu alu Antiochiei, (în Expositio ministerii oblationis d. Iacobi) întaresce, că: „Statim atque sacerdos ex persona Salvatoris nostri verba haec profert, hoc est corpus meum“, panis in corpus Domini nostri,

altfelu de atacuri și lupte, bunaóra dóra că cele ale lui Don Quixote cu morile de ventu, le lasăm bucurosi altor'a.

2. De ce amu dîsu noi, că cuventulu „netoleranția“ proprie nici n'ar avé locu în știința teologică creștină? Ast'a o dîserăm în deplin'a cunoștința a faptei, ce o marturisescă și articulu de susu, cumca ss. parinti, esti cedri superbi între tufele Livanului, esti genii memoritorii și aste luminare în veci stralucitorie ale bisericeii n'au știutu nici barmu de cuventulu netoleranției. Marturisimú încólea sinceru, că noi înca amu cititu în citatulu cursu completu alu teologiei și si în alte cursuri complete și necomplete seau compendie despre toleranția și netoleranția; înse pentru aceea „non juravimus in omnia verba magistrí“. Noi pintre studiile noastre în asta privința ajunsemu la unu rezultat de totulu diferitu; și óre la care? Pescurtu la acel'a: cumca adevărele obiective și ce-e-dreptu numai unulu; dară adevărele subiective póte fi așa de multiplu, câte subiepte seau individe seau persoane se afla, totulu depindendu de la convingerea subiectivă; ear apoi, între-băm, cine va cutedia a întari, că e pecatu ceea ce purcede din convingere sinceră și neclatită? Acumú adevărele, știu și concedem, că nu trebuie se se acomodeie, căci acomodandu-se delocu ar încetá a mai fi adevăru; dară elu de alta parte n'are nici lipsa de a fi netolerant, v. s. d. după preceperea noastră conceptulu oricarei netoleranție închide și cuprinde în sine porurea o purcedere ofensivă, la ce ce înse numai neadeverulu e avisatu că unulu ce e lipsitu de necesităbil'a arma a convingerei seau a potinției de a te convinge celu puțin pentru unu tempu mai îndelungatu; ear spre demonstrarea acestui asertu provocăm, de e iertatu, chiaru la cele dîse în articulu din cestiune despre netoleranția a sectelor necatolice. Din estu punctu de manecare socotim noi că-su de a se esplică numeroșele locuri ale scripturei și ale ss. pp. citati acoloși, neluandu afara nici chiaru pre cele cu anateme, deóráce cu respectu la acést'a piedepsă bes. e lucru prefirescu, că deca unu membru alu vreunei însoțiri libere, cumu e și societatea bisericească, nu va se se mai supuna legiloru ei, nu numai că acést'a-lu eschide din sinulu seu, ci propriaminte și membrulu însu-si „ipso facto“ se eschide pre sine — se aforisescă — se anatemisedia; fora apoi din asta notiune primitivă a anatemei „per quam regulam“ se deduce unu argumentu pentru netoleranția? Noue cu privire la întrebatiunea acést'a în generalu ni-se pare mai premtoriu loculu de la Luc'a 9, 53—55, unde se dîce, că neprimindu Samarinenii pre Isusu, firesce pentru invetiatur'a lui, invetiaceii Iacobi și Ioanu suparandu-se deptu acést'a agraira pre invetiaturulu cerescu: „Dómne, voi'a-ti este se dîcemu, se se scobóra focu din ceriu și se-i amistuésca pre ei, cumu și Elia a facutu? Eară întorcun-

*) Articululu acumu încheiatu ne-impune detorința se ne-damú despre trei lucruri sém'a față cu dînsulu.

1. Pentru-ce amu respunsu noi în publicu la o epistola privată? Antâiu, pentru că acea multu pretiuată epistola, despre carea e vorb'a, pretinde în termini respicati a reproduce opiniunea publică a unei clase întregi și dintr'unu tîenutu întregu. „Noi o...nii“, „noi esti deaici“, „se-ti descoperu semțirile noastre“ și alte asemeni sunt frasele întrebuintate într'ins'a. Asia standu treb'a, lucrurile, ce privescu pre afătia și a caroru știința a devenitu a fi posesiunea atător'a, n'amu creditu și nu credem se le-numere mai multu cine-va în sfer'a acelor secrete, despre cari se nu-ti fia iertatu a grai fora vatemarea cui-va în audiulu toturor. — Dar preste aceea a mai fostu înca și unu altu motivu, care ne-a îndemnatu la acelu pasiu. Laudat'a epistola adică, cea de antâiu ce fumu norociti a o capetá în viétia noastră de la acea mana stimată, după-ce ne-dá binevoitoriu svatu, „că Sionulu r. se se detiermurésca a nu fire cochetu cu contrarii sei“, „că se-si tîena de gloria a fi atacatu de dînsii“ și „cându acést'a se voru scolá în contr'a lui“, în urma după multe alte ne-promite cu generosităte a ne-tramite spre publicare o programa nouă „că o explicatiune mai specială la cea din nr. 1. alu Sionului r.“ Tóte acestea, precumú vedem, ne-venira după esirea la lumina a diariului ce-lu redigemú; macarca considerandu ori program'a noastră, unde se spune apriatu că Sionulu r. se va nesui a întari legatur'a unirei în credința cu s. mama bisericea a Romei, ori celealalte materie cuprinse în numerulu primu alu aceluia, noi credem tare, că în respectulu semțimentelor corecte, ce că fiu credinciosu alu bisericeii noastre gr. cat. le-nutrimu porurea cu scumpetate, nicedecumú n'amu ascunsu pisc'a în sacu. Deci, că cu câtu dreptu fume adusi în suspiciune și hanuella, căcumca Sionulu r. ar cochetá seau celu puțin ar voi se cochetedie cu nu știu ce contrarii ai sei, ast'a o lasăm în nepartinitóri'a judecata a onoratulu publicu. Din de acéste înse nu potum se nu venim la aceea conchidere póte că gresita, precumca voru fi esistendu cum'va unii, cari de la Sionulu r. aru fi acceptatu îndata nu știu ce rodomontade ori chiaru dechiarari de resboiu pre mórté și viétia; deunde pentru unii atari aflărăm de bine a ne aretánumaidecátu fora reserva colórea și a dechiará atunci cásu acumu cu totu respectulu cuviintiosu dar deodata și cu tóta franchetia, că de la spiritulu program'eii noastre n'avemú voia a ne abate. Adevărele santei și amatei noastre mame biserice de atacatu fiindu va gasi în noi, precátu ne-voru ajutá marginitele noastre poteri, totdeun'a pre aperatoriu seu resolutu, pentru dînsulu nicicandú nu ne-vomu sfii a descinde în arena la o lupta onorifică cu arme egali; eară

et vini mixtum in ejusdem pretiosum sanguinem transmutatur, etiamsi species remaneant“. Eara s. Ambrosiu demustra (de mysteriis c. IX. n. 52. 54.) posibilitatea transubstantiarei prin o analogia impromutata din T. V., argumentandu asia: „Nam sacramentum istud, quod accipis, Christi sermone conficitur. Quodsi tantum valuit sermo Eliae, ut ignem de coelo deponeret: non valeret Christi sermo ut species mutet elementorum?.. Ipse clamat Dominus Iesus: Hoc est corpus meum. Ante benedictionem verborum coelestium alia species nominatur, post consecrationem corpus significatur etc“.

De intrebãmu mai departe pracs'a si ritulu besericeii, v. s. d. liturgiile, ele inca nu ne dau in privinti'a acést'a altu respunsu, decãtu celu auditu acumu din gur'a parintiloru. Anume, cá se tacemu de elevarea darurilor, ce cu scopu cá credintiosii se le-adóre se face in mis'a latina de la eresulu lui Berengariu incóce nemidilocitu dupa rostirea cuventeloru domnesci preste ele: a) nu e fora de insemnatare impregiurarea, cá nararea actului institutiunali in acele liturgie resaritene, cari premitu acestui'a o enumerare a tuturor momenteloru principali din opulu mantuitoriu a lui I. Christosu, laudatulu actu institutiunali alu cinei depreurma nu se afla in ordine istorica pusu intre acele momente, ci e scosu dintre ele prevediutu fiendu cu o introducere deosebita, carea graesce mai totdeun'a apriatu despre intentiunea de a implini in acelu momentu mandatulu si institutiunea lui Christosu. Singuru si numai deaici amu poté cu certitudine conchide, cá acea pusetiune desclinita mai eminente si acea introduce pusa in fruntea actului institutiunali n'are altu scopu, decãtu se arete, cá aici nu se narédia consecrarea trecuta (de la cin'a depre urma), ci se incepe actulu consacraei presinte. Dar apoi b) liturgiile prescriu, cá fapt'a eucharistica a lui Christosu se se deplinésca in modu dramaticu: liturgulu cu deosebita luareaminte, evlaviósa se iee darurile in mana (liturgi'a s. Iacobu,

cele siriace si roman'a), se-si inaltie privirea cátra ceriu (lit. coptica a s. Vasil. si cea romana), se binecuvante pana (lit. grec. a s. Vasil. si alte grecesci); prin care dramatisare si represintare fidela a lui Christosu preotulu e invederatu cá parasesce naratiunea si intra in actiune, identificandu-se cu Christosu si graindu cá locutienutoriu asia-dicundu din person'a lui Christosu, si inca cu espresa referintia la elementele paniei si vinului de fačia, spre esprimerea carei referintie si intentiuni liturgiile ss. Vas. si Ioanu Crisost. si prescriu, cá la recitarea cuventeloru domnesci diaconulu se arete cu orariulu pania si vinulu. c) Totu din asemenea temeiu potfescu une liturgie, cá preotulu se implinésca actulu institutiunali cu cuceria rogandu-se, eara credintiosii inainte de recitarea cuventeloru institutiunali prin preotu se provóca prin diaconu la rogatiune, cari atãtu la rostirea cuventeloru domnesci asupr'a paniei cátu si asupr'a potirului si-marturisescu credinti'a despre presinti'a adeverata sacramentala a trupului si sangelui lui I. Chr. prin epifonem'a aminu. Ci cuventele cinei depreurma díse cá rogatiune asisiderea-si pierdutótã aparinti'a unui simplu reportu si referatu istoricu si devinu o rogatiune consacratória. In fine d) preotulu de ritulu grecu canta pana in diu'a de adi cu viersu inaltu cuventele domnesci, care datina macarca datédia numai de la o ordinatiune a imperatului Iustinianu I., ea inse trebuie se fia fostu conforma credintiei catolice din acele timpuri, cáci altcumu anevoia s'ar fi primitu de beserica. Astfeliu standu lucrulu e invederatu, cá prin acea pronuntiare cantata conventele domnesci óresicum smulgundu-se din cel'alaltu cutecstu recitatu in taina cápeta unu caractru semnificativu, dupacumu observa fórte nimeritu Arcudiu. Cu totu dreptulu potemu asiadara incheiã cu magistrulu. Floru din sec. IX., carele díce (in Exposit. missae) cumca fora acele cuvente, de Domnulu eredite apostoliloru, nici o limba, nici o regiune, nici o cetate, in nici o parte a besericeii cat., nu póte consacrá sacramentulu trupului si sangelui lui Christosu.

du-se Isusu i-a certatu pre ei si a dísu: Nu sciti a carui spiritu sunteti voi?; ceea ce, substituindu proverbulu biblicu cu unu proverbu de alu nostru corespondiatoriu, va se dica: Nebunesce si neintieptiesce ati graitu aretandu-ve asia de netoleranti. — Ce se tiene mai incolo de propusetiunile din enciclic'a papale, apoi ne rogãmu citésca-se cu luareaminte mai marisióra motivele, din cari s'a urditu si la cari se provóca fiacare din ele, si atunci intieslesu multor'a debunaséma ni-se va desvelí ochiloru mintiei cu totulu altmintrea, decumu ni-lu aréta la prim'a cautatura liter'a teestului; atunci vomu vedé cá si propusetiunile nóstre nu-su indreptate incontr'a netolerantieii ci incontr'a nereligiosiloru, cáci numai ataroru omeni fora nici o convingere si conscientia le-póte fi totu atãt'a ori cést'a ori ceea ori mai bine nici o religiunea. Apoi de se desapróba toleranti'a principiloru si a domnitoriloru crestini catolici, se ne aducemu aminte, cá in seclii primi ai crestinatatei, candu la mandatulu netolerantiloru imperati pagani simplu numai pentru convingerea religiósã se versau paraie de sange crestinescu nevinovatu, de totulu altmintrea argumenta s. Iustinu mart., Atenagor'a, Cvadratu si ceialalti defensori ai crestiniiloru in apolegiile loru. — E bine dara inévissitiunea? Candu vediarumu si inévissitiunea trasa in patrociniulu netolerantieii, iertare, dara n'amu potutu decãtu se compatimimu beserica, carea fačia cu o atare patronire inca va trebui se strige cá celu din dicala: Aparame, Dómne, de amici, cá de inimici nu me temu! Noi dincontra amu inveniutu de la istorici besericesci solidi (d. e. vedi pre latítulu in Ungari'a Cherrier in opulu seu tom. II. pag. 194.) cumca acelu institutu, provocatu prin violentia caracteristica a eresuriloru din evulu mediu, carea prorupse pana si in rescóle amenintatorie cu restornarea si derapenrea totala a orice ordine soçiala in statu, mai multu motive politice i-au datu origine; deosebi despre inévissitiunea generala din Spani'a, modelulu inévissitiuniloru, pre urm'a mai a tuturoru istoriciloru beser. mai de renume afirmãmu in modu categoricu, cumca aceea, introdusa prin regele Ferdinandu cu consentiulu cortesiloru spanici, atãtu in privinti'a originei cátu si a scopului ei a fostu de soiu cu totulu politicu. — Dupa tóte aste déca preurma unor'a le place a numi netoleranti'a de dreptulu daru domnediescu (póte i-a luatú numai gur'a pre dinainte, vrendu a díce ast'a despre perseveranti'a si statornici'a neinfraita in credinti'a cea adeverata?); ba, ce e si mai multu, déca se face dintr'ins'a chiaru unu atributu a lui Domnedieu, si se ascrie dulcelui Isusu, mnelului lui Domnedieu: apoi noi — tacundu despre aceea, cá atunci Domnedieu pentru atãte retaciri, gresiele si pecate comise prin ómeni demultu ar fi trebuitu se sodomésca lumea acést'a, — apertoriloru netolerantieii, chiaru si respectabililoru colaboratori ai diurnalului besericescu „Civiltã catt.“, care altcumu si noi in multe puncte cu

placere-lu frundiarimu, amu andresni a-le pune o singura intrebare: cá adica se ne-spuna, cumu le-ar sunã la urechia déca beserica nostra de ritulu grec. in locu de „indelungu rabdatoriule (longanimis) Dómne, marire tie!“ ar incepe deaici incolo a cantã: „netolerante Dómne, marire tie!“ —

3. Din cele pana acumu deduse se intielege de sine fora picu de demustrare, cá cu ce temeiu amu intaritu noi, precumca nu netoleranti'a ci iubirea, cerésca iubire e caracteristic'a cea adeverata a besericeii si a relegei descoperite prin I. Christosu, si noi amu fi nedrepti candu amu crede despre propunatoriul netolerantieii, cácumca domniele sale rostescu si sustienu tésca contraria din convingere tare si curata; mai vertosu, cá decandu apostolulu gintiloru le-ospuse Romaniloru (Rom. 13. 10) cá iubirea e implinirea a tóta legea, si decandu din gur'a Domnedieu-omului universulu a auditu pronuntiandu-se marele adeveru, cumca cele mai de capetenia mandate ale crestinismului, in cari tóta legea si toti profetii se basédia, sunt cele dóue mandate ale iubirei lui Domnedieu si a deaprópelui, nime in lume nu s'a mai indoitu despre aceea cá crestinismulu e religiunea iubirei κατ' ἐξοχήν. — Si chiaru asia de puçinu se póte dovedi, cá crestinismulu s'ar fi propagatu prin netolerantia fia personala fia doctrinala; dincontra e cunoscutu testimoniulu scrietoriloru vechi eclesiastici, dupa care togm'a iubirea cea fora parechia a crestiniiloru primitiv storcea adeseori admiratiunea chiaru si a carneficiloru lor, cari nu se poteau conteni a nu strigã uimiti: „Ecce quomodo se diligunt!“ Eara acesti crestini asia de fragedu iubitori intr'atãta nu erau defeliu netoleranti in nici o privintia, cátu necumu se fuga de comerciulu paganiloru ambulatori in retacire si in umbr'a noptiei: dar nici legamente de cele mai intime, casetorie intre crestini si pagani, nu erau ce-va raritate; semnu invederatu acést'a, cumca credintia via si iubire cerésca inflacarata se potfescu se póte in anim'a sa unu crestinu bunu, ear netoleranti'a nu-i e nici de o lipsa.

Astfeliu suntemu noi convinsi despre acést'a materia disputabila: suntemu gat'a a frange orisicandu si fačia cu orisicine o lancia pentru adeverulu opumnatu; dar si atunci nu vomu uitã precãtu se póte numai a ne feri de a inversiunã spiritele, avendu neprecurmatu in vedere regul'a de aur, sublimulu principiu evangelicu: Ce tie nu-ti place, altui'a nu face. Deci amesuratu acesteii convingeri dícemu in fine toturor amiciloru si inimiciloru, contrariloru si necontrariloru nostri din adunculu sufletulu nostru: pace toturor si fratietate sincera!

2. Inse alaturea cu ast'a credinția generală parinții și orientali și occidentali ne anunțiază totodată, cumca Spiritul s. e. consecratoriu cel ce operă nevediat; aceiași părinți ne fac apoi cunoscut și temeiul mai adânc al acestei credințe, tragându o paralelă între minunea transubstanțierii eucharistice și între minunea încarnării Fiului lui Dumnezeu. De aci s. Chrisostom (De beat. Philogon. hom. VI.) cu privire la intrupare asemenea altariului cu ieseala, numai câtă pre altariu nu jace mai mult trupul Domnului infasiat, fora impresoratu giuru impregiuru de Spiritul s. — Dara beserică nu numai despre presinția reală a lui I. Ch. în eucharistia a avut conștientia, ci și despre puterea vivificatoria a acelei prin împartășirea sacramentală a credincioșilor, și de că cea de antăiu a privit o că efaptuită decătra Spiritul s., cu atătu mai vertosu a trebuit se ascria acelu Vestiaru al bunetăților și al charurilor, acelu Datariu de viața vivificarea credincioșilor prin luminare, prin curățire, prin sănătate și întărire. Din acest'a idee-si tragu originea acele expresiuni nicecumu simplu poetice ale parinților, după cari în pană și vinul sacramental prin Spiritul s. se versa poteri ceresci, se vërșă spiritul și focul, ce aprinde sufletele făcându-le mai strălucitor decătu argintul lamurit, și alte asemenea. Din aceeași cauză tabernaclele primitive pentru păstrarea sănătății cuminecature atătu în resaritu câtă și în apus au fostă asina-numite peristerie, adică porumbi fabricați din aur și argint, cari spenđiurau de chivotul sau coperisiul ce se înalță că un baldachin deasupra altariului, jăcându astfelu opul Spiritului s., graciosul trup al Domnului, în simbolul plastic al Spiritului s. — Activitatea eucharistica consecratoria și vivificatoria a Spiritului s., demonstrată până acum, din carea s'a enascută rogatiunea epiclesei cu ambele sale părți principale, se află altcumu în deplină armonie și cu descoperirea domnedieșcă. Pentru-că cine nu știe ce pondă mare pune de repetite ori Rescumparatoriul pre Spiritul s. tramitendu? (cfr. Ioan. 14, 16; 14, 26; 15, 26; 16, 7—14. Rom. 1, 4. I. Petr. 1, 2. scl.) Intregu opul Rescumparatoriului, nu numai adevărul ci și charul, se incredințiază Spiritului s. Dara de sine se întielege, că Spiritul s. nu ne midflocesce cum'va unu altu adevăr sau altu char, ci celă anunțiat și castigat prin Christos; activitatea Spiritului s. complinitoria se invertă preste totu pre fundamentul rescumparării implinite prin I. Christos: elu nu ia dintr' alu seu, ci din' ceea ce e a lui Christos (Ioan. 16, 14). Deunde urmădă, că, de că Spiritul s. nu ia din alu seu ci cooperă și colucra pretotindeni la cele date și asiediate de Christos, lucrarea lui încă pretotindeni trebuie neapărată se urmărască strinsu actul implinirii acelu instituțiune roudite de Christos, sau cu alte cuvinte: activitatea liturgică consecratoria a Spiritului s. trebuie se coincidă cu pronunțierea cuvintelor instituționale prin liturgul vediat, aceste fiindă menite de Domnul n. I. Ch. spre a fi form'a sacramentului celui mai augustu alu legei năue.

Că prin trécatu se mai abservămă aici, că candu e vorb'a de epiclesă, sub acest'a sunt de a se întielege propriaminte trei sîre de rogatiuni. Intregu actul jerfei năstre adică, afara de cererile pentru intercesiunea sântilor, e predomnit de la început până în capetă mairăcuséma de rogari pentru consecrarea și de rogari pentru gratia, cari inse cu descliniere în trei locuri ale liturgiei sunt mai marcați espres: în cunoscutul canonu alu consecrării, apoi înainte de elu la oblatiune sau ofertoriu

(proscomidă), ear după elu la frangerea agnetiului, încătu dreptu-aceea nu un'a ci trei epiclese, a ofertoriului a consecrării și a a frangerei, se află în fiascecare liturgia mai mult sau mai puțin respicată. —

După tôte aceste se ne-întrebăm: că ce vre epiclesea în liturgie?

Antăiul nostru răspuns sună negativ; pentru că după-ce în cele precedinți ne-convinserăm despre puterea consecratoria a cuvintelor instituționale și despre puterea Spiritului s. eficace prin acele, și după-ce epiclesea cum vedem se estinde preste întregu cuprinsul liturgiei: cătu se-i denegăm absolutu puterea consecratoria. Altmintea despre acest'a prelungă cele de până aici mai avem o auctoritate însemnată, care nu o potemu pestrece. S. Vasiliu c. m. în mai susu citatul locu (De Spir. s. c. 27.) între datinele besericesci primite din invetiatur'a nescrisă sau tradițiune însă semnul crucei, pusețiunea creștinilor la rogatiune cu fața cătra resaritu, cuvintele epiclesei și altele; din care însărire a epiclesei fora nici o descliniere între nesce datine besericesci desî momentose inse nu esențiale încă se vedesce deajunsu caracterul accidental al epiclesei. Dara mai multu: s. parinte rogatiunei premergătorie înainte de cuvintele instituționale, pre cari dinsul leasiédia în centrul mizei, i-insusiesce asemenea putere că celei următorie adică că epiclesei; ci celei nime nu i-a ascrisă cand'va puterea consecrării, prin urmăre nici cést'a nu o pôte posedé. — În ce stă dara adevărat'a putere a epiclesei?

Nu încapă indoela, că beseric'a, aducându-si aminte de mandatul Domnului: „Acest'a se faceți întru amințirea mea,“ asia a întogmitu și dispusu celebrarea sacrificiului seu, câtă aceea se fia o represintare și înfațiosiare fidelă a faptei lui I. Christos de la cin'a depre urmă. În ast'a faptă — de că conferimă cămă defectuosul reportu alu scripturei (Mat. 26, 26 urm.; Marc. 14, 22. urm.; Luc. 22, 19 urm.; I. Cor. 11, 23 urm.) si-lu punem în paralelă cu desvoltarea acelu'a în liturgiile cele mai vechi, ale lui Iacobi, Marcu și Pietru și cea din Constituțiunile apost., — găsim următoriile cinci momente: 1) *oblatiunea* sau proaducerea elementelor eucharistice în cuvintele „luandă pană, vinul“, „redicându-si ochii cătra ceru“, „aretându-le tîe Dumnezeu Tata-lu“. (λαβὼν, ἀναβλέψας, ἀναδείξας). 2) *multiamit'a*, laud'a binefacerilor domnedieșci (εὐχαριστήσας). 3) *consecrarea*, binecuvântarea (εὐλογήσας, ἀγιάσας). 4) *frangerea* (κλάσις). 5) *cuminecarea*. Tôte aceste momente trebuie se se afle acuratu în liturgiile noastre. Si într'adevăr

A. beseric'a că *locuțienutōri'a* lui Christ. întru reiterarea și reînfațiosierea actului lui de la cin'a d. u. i-a următu credințiosă din pasu în pasu, reproducându în liturgi'a sa tôte partile acelu act cu o singură excepțiune, aceea adică, că precandă consecrarea în cin'a depre urmă a trebuit se cada înainte de cuvintele „acest'a e trupul meu scl.“ și aceste cuvinte prin urmăre au fostă atunci simplu dechiarative, în sacrificiul nostru dincontra chiaru printr'insele consecrămă. De unde acest'a abatere? De acolo, că demandandă Isusu apostolilor sei se făcă ceea ce a făcutu însu-si, adică se consacre sau se sântieșcă s. trupul și sangele lui, asta consecrăre precandă din partea lui Isusu a fostă implinită prin unu act nevediat alu vointiei lui atotpotinte, preatunci dins'a numaice prin cuvintele „acest'a e trupul meu scl.“ a venit la cunoscutia apostolilor; cuvintele aceste au fostă pentru ei manifestarea actului

ascunsu domnedieescu indeplinitu si totodata garanti'a presintiei reale a trupului si sangelui lui I. Ch. nu numai pentru aceea data ci si pentru tóte tempurile urmatórie. Dreptu-ce apostolii, intrebându-se pre sine, cà óre de care formula semtíbila si vedíbila a legatu Christosu realisarea acestui misteriu, n'au potutu fi nici pre unu minutu la indoéla, cumca de desu amintitele cuvente, cari respica actulu voiei oculte domnedieesci. Ci standu acele cuvente intr' o atare legatura strinsa cu voi'a divina atotpotinte, apostolii seau se dícemu beseric'a a trebuitu se le rostéscá din person'a lui Christosu, identificându-se cu Christosu; eara deptu acést'a a fostu silita se reprezinte intreg'a decurgere, intregu faptulu cinei depre urma, v. s. d. a fostu silita, cá cuventele institutiunali se le puna in midíloculu naratiunei istorice, cá consacrarea sa se o implínésca in form'a unui referatu istoricu.

B. Beseric'a inse nu s'a multiamitu cu reimprospetarea fiacarui momentu singuritu din actulu cinei depre urma: ea a legatu de dinsele, mai alesu de oblatiune consacrare si frangere, si câte unu síru de rogatiuni, cari dupa cuprinsulu loru le-scimu a fi epiclese; si o atare purcedere intempinàmú noi preste totu din partea besericeii cu preeminintia intru desfasiurarea activitatei sale cei mai esintiali, a activitatei sale dieu-omenesci, pre campulu functiuniloru sacramentali. Beseric'a adica tóte asiedimentele sacramentali incredintiate ei de Mantuitoriulule implinesce intru rogatiune: ea boté dia rogandu-se, miruesce rogandu-se, consacra si desléga rogandu-se, rogandu se unge preurma, chirotonesce rogandu-se, si in fine totu rogandu-se incopcia legatur'a insocírei casatoricesci. Déca esaminamu puçintelu formulele esintiali ale sacramenteloru, curendu ne vomu convinge, cumca acele ori cà sunt deadreptulu deprecative adica cereri; ori desí au forma indicativa, prin adaugerea a totfeliulu de ruge seau prin acatiarea baremu a unui aminu la capetu primescu timbrulu unei rogatiuni. O privire câtu de fugitiva prin rituale usioru ne va convinge despre acést'a. Aceste rogatiuni ale besericeii seau aceste „gemi ale porumbitiei“, dupacumu le caracterisé dia fórte frumosu s. Augustinu, in privint'a cuprinsulu loru totdeun'a se invertescu prelanga ide'a fundamentala a functiunei cutare, ce se indeplinesce, cerendu charulu specificu, a carui doru si lipsa beseric'a asia de tare se pare a-o semtí, câtu sub decursulu intregéi functiuni par' cà nu se mai sátura intru a-lu cere si oftá, ba uneori se întórce la cererea sa respectiva si o-repetiesce inca si dupa actulu sacramentalu prin punerea seau respicarea formeii sale esintiali indeplinitu, precumu d. e. la ritulu chirioniei, carele intr'atát'a e inundatu de atari rogatiuni, câtu scientiei nu i-a succesu inca a ficsá cu securitate rogatiunea prin care si momentulu in care se indeplinesce chirotonirea. — De la acést'a lege nu se subtrage nici sacrificiulu eucharisticu. Cá la sacramente, asia si aici, rogatiunea si-a sciutu affá intrare nu numai in insu-si actulu consacrarei (noi revocámú in memoria aminulu dísu de poporu), ci ea resuna cá unu echu inmultítu preste intrég'a functiune inependu de la proscomida pana la frangere. Dara precandu in in cele rug'a o suplicarea besericeii privesce numai subieptulu, spre a-i midílocí acestui'a fruptulu sacramentulu, charulu sacramentalu: in jerf'a eucharistiei, dupa proprietatea sa speciala, dupa real'a sa esistintia inca inainte de cuminecare, obieptulu rogaréi a trebuitu se devina a fi duplu: consacrarea si grati'a, v. s. d. rogaréa a trebuitu se fia epiclesa.

Ast'a generalitate a legei ne silesce a conchide, precumca trebuie se esiste unu temeiu silitoriu, unu princi-

piu aduncu, dreptu care beseric'a e nevoita a desvoltá acea activitate rogatória, o conscientia, carea de fienti'a cea mai intima a besericeii e nedespartíta. Si óre care póte fi acea conscientia, din carea se nascú si epiclesea? Déca vomu observá, cà epiclesea e o cerere si inca cererea unei actiuni, prin urmare cà e marturisirea lipsei si a nepotintiei fácia cu celu mai tare cu celu mai inaltu: usioru vomu gací, cà epicles'a s'a sternitu din conscienti'a besericeii cá a unei *subordinate*, in opusetiune cu implinirea faptei consacratória lui a Christosu, intru carea se vedesce locutienint'a ei; in epiclesa graesce baseric'a nu in loculu si persón'a lui Christosu, fora in pusetiunea sa propria cá sierbitória, cá ministra,

Din acestu punctu de privire delocu tóte cápeta lumina.

Si mai antáiu e lamuritu, cà la represintarea actulu lui Christosu de la cin'a depre urma prin beserica epiclesea e o necesitate liturgica (nu factica seau absoluta.) Pentru-cà déca conscienti'a besericeii despre dependint'a sa e nedespartíbila de conscienti'a despre locutienint'a sa (si avendu beseric'a tóta poterea sa nu de la sine, ci de la Christosu, firesce cà ea se cunósce pre sine a fi locutienutóri'a subordinata): nu e mirare, déca acea conscientia se manifesté dia pretotindeni unde-si esercé dia beseric'a locutienint'a, v. s. d. mai alesu pre terenulu sacramenteloru, ear *κατ' ἐξοχήν* in s. liturgia prin cererea epiclesei, obieptulu carei cereri asemenea se intielege cà n'a potutu se fia decátu consacrarea, fiendu ast'a cuprinsulu si tient'a actulu insu-si, cu care epicles'a stà in cea mai nemidlocita legatura si relatiune. — Indata precepemu mai incolo si aceea, cá de ce e formulata cererea consacrarei asia, câtu printr'ins'a se invóca Spiritulu s. Cáci unde airea avea se chame beseric'a mai cudeadinsulu intr' ajutoriu pre Spiritulu s. consierbitoriulu seu, de nu acolo, unde se ea marturisesce pre sine a fi subordinata si aternatória, de nu acolo, unde e vorb'a despre acelu miracu, care chiaru si intre ale Mantuitoriului a fostu necontestabilu celu mai mare? De alta parte eara-si potea óre beseric'a se uite de acelu „altu mangaiatoriu“, care i-lu promise de atâte ori ceresculu investiatoriu, care a indreptatu toti pasii inca si cei esterni ai junei beserice apostolice, (fapt. apost. 10, 19—21; 11, 12; 16, 6.), care a graitu càtra apostoli chiaru si in tempulu liturgiei (fapt. apost. 13, 2)? Nicidecumu. Beseric'a a sciutu preabine, cumca acelu misteriu sublimu depinde inainte de tóte de la „virtutea Spiritulu s.“, de aceea si indetorà pre liturgii sei, cá se-lu invóce inca indata la inceputulu sierbitiului eucharisticu.

Se vedemu acumu, cà in ce relatiune stà epiclesea càtra actulu consacrarei. Vorbiràmú mai susu despre necesitatea liturgica a epiclesei si caus'a acelei; dar precumu nu e iertatu in realitate a despartí unic'a conscientia a besericeii in cele dóue momente constitutive ale ei, asia nu e iertatu a desbiná nici unitatea organica a consacratiunei liturgice, carea e: actulu consacrarei cu rogatiunea epiclesei; actiunea besericeii cá a sierbitóriei Domnului e contopita cu actiunea locutienutóriei, actulu consacrarei liturgice devine prin epiclesa unu singuru mare actu de rogatiune. — Din acestu punctu de vedere sunt de a se esplicá parintii, cari jerf'a spirituala voru a o incheiá mai antáiu prin epiclesa, seau voru a o indepliní prin rogatiunea mistica: ei privescu consacratiunea cá unu intregu liturgicu. — Deaici se desléga si dificultatea, pentru-ce cuprinde in sine epicles'a o rogatiune pentru consacrare dupa consacrarea facuta? Ast'a altmintrea fácia cu acumu aretatulu organismu viu din

liturgia mai cu totul dispăre. Totuși se ne mai aducem aminte încă odată de cele demonstrate mai sus, cumca Spiritul s., în consacrarea liturgică reînnoșează faptă încarnățiunii; ci activitatea liturgică consacrată a Spiritului s., astfel pretindându-și ordinea economiei sântei, trebuie să se țină și să mărginească prelunga esactă împlinire a celor asediate de Mantuitoriul, și încă în același tip și mod, cum a binevoitul Mantuitoriul a-lăsat, ceea ce aci e pronunțarea cuvintelor domnesci prin liturgie. Așadar Spiritul s. operă prin temeiul cuvintelor lui Christos, le-însoțesc și urmăresc pe acestea cu puterea sa transubstanțiată; deci activitatea lui acestă, îndată ce o vom cuprinde sub formă temporală, apare mai târziu decât cuvintele Domnului Christos, cari premerg. — Băzându-se mai încoace conștiința bisericii despre depindința și subordinea sa, precum vedem, în conlucrarea Spiritului s., și simțind biserica lipsa de a-și exprima conștiința astă în formă rogățiunii episcopale și încă înleintrul și sub durată actului consacrarii: acestă exprimare e-ară și numai prin temeiul cuvintelor, domnesci de-ă reproduc, de-ă rostite a potu-ți o dină face, activitatea sa ministerială numai pe basă activității sale locuționărie a potu-ți desvoldă, adică episcopale să cautate se urmede după cuvintele consacrarii, ceea ce corespunde deplin relației adinării amintite, în care stă și eficacitatea Spiritului s. către aceleși vorbe; deunde o episcopale standu înainte de cuvintele consacrarii nici că pôte ave adeveratul caracter al unei episcopale consacrată. În estu întielesu asemăna s. Ioan Damasc. în locul mai sus citat episcopale cu plôia, ce se vârsa pe cuvintele domnesci că pește o arătura nouă, e-ăr nu căsăcum sementă cuvintelor până la venirea plôiei episcopale ar jace mărta și nefructuă, căce de alta parte totu dinsu ne înveta, precum cuvintul lui Domnedeu e „cuvintu viu și eficace“ nu mortu, și că „Domnulu tôte căte a vrutu le-a facutu“. Câte tôte acestea se întaresc apoi și prin episcopale oblatiunii și a fracțiunii, în cari asădarea actului precede episcopale urmădă. — De aci lesne se esplică și episcopale frangerei, carea incoale la antăia vedere se pare a creă încă mai mari greutate că episcopale consacrarii. Fiendu că adică indegetatele momente din actul primitiv al lui I. Christos au fostu strinsu organice și după esință lor tôte laolaltă ună consacrarie: biserica în represintarea temporală despartită a acelor acțiuni seau momente parțiale nă potutu se se departe au se uite nici pe o clipă de acelu unică cuvintu fundamental, ci acele momente reproduc în liturgiă sa au trebuit se aiba o legătură cu centrul, și din astă trebuintă să escatu o episcopale, o nouă cerere de consacrarie. Ci togmă din causă acestei unități organice episcopale fracțiunii chiară și nu deroga actului consacrarii indeplinitu prin cuvintele domnesci, cumu nu-i deroga nici episcopale consacrațiunii, și nici a procomidei.

Astă e însemnătatea episcopale în tôte liturgiile resaritului și ale apusului, și cu aretarea acestei ajunsemu la cîntă-ne prefapta.

Noi înadinsu amu petrecutu mai îndelungatu la acestu opu interesant, care, după cum vedeam, nedemăstră, precum episcopale nu într'atâtă ne-desparte cătu mai vertosu ne-unesce cu frații noștri credincioșii greco-orientali. Ună numai ar fi de dorit: că adică biserica din resaritu se nu ască episcopale o necesitate *faptică*, ce nu o are, ci numă *liturgică*, din carea aievea se produse, și că se se detiermăscă a privi actul con-

scrierii și episcopale de unu unică act liturgic, esplicandu din acestu punct de vedere obiectivul respectivele sentințe ale parinților, ce la parere pôte ici coale și-voru fi contradicund. Atunci vomu stă într'adeveru totu cu vrednicia în acelu loc, unde arhierul nostru eternu și-continua rogățiunea sa arhierăscă: „că totu se fia ună, precum tu Parinte și io ună suntemu“ (Ioan, 17, 20), uniti deplin, deveniti „unu trup și unu sufletu“ (Efes. 4, 4.)

Dr. G. S.

Corespondința.

Pragă, 1 Decembrie 1865.

Preaonorată redacțiune! Binevoiti a dá locu în pretuiuită foia, redigată de p. o. domniă vâștră, că se punu încă odată în mișcare campană, ce enunțată invitarea spre prenumerățiune la operatul agronomic censurat „*Amiculu economiei practice*“, sperandu, că tonulu repetitu va strabate cu unu rezultat mai bunu în animele poporului romanu și maicusema a domnilor preoti, cari sunt conducătorii acelu spre înaintare. Nu-mi vine a crede, că Romanulu se fia atât de indiferent, încâtu se reiepte cu nepăsare midilăcele folositoare, cari l'ar pot conduce spre o stare mai fericită și mai dămnă de unu venitoriu dorit în privință materială.

Numitul operatu, după ce am venit în capitală Boheimiei, l'am mai învutitu cu mai mulți articlii economici foarte folositori, și: cultivarea napilor de saccharu; cumu se potu cultivă cu succesu bunu culmele dealurilor pietroșe și nefructifere; cumu se cultivă nesipulu pietrosu, celu mai nefructiferu, că acestă se aduce unu folosu bunu economului; ce se face economulu, că rîturile, fenatiulu și pasciunile de vite se producă ierburi mai bune, mai sanetose și mai multu nutretiu; usucarea lutișnei și a trifoiului fora de a-și pierde frunziile, precum și sterpirea plantelor veninoșe depe rîturi, fenatie și pasciuni; cumu se cultivă inulu și canepă, cumu se topescu acestea în apă și se lucră mai încoace, că se deede tortu finu și bunu și multu. Despre cuprinsul operatului mai încoace vedi „*Gazeta Trans.*“ nr. 62 și „*Sionulu rom.*“ nr. 5.

Boheimă întreaga potu se dăcu, că e o adeverată grădina, atât de bine e cultivatu pământulu celu foarte pietrosu, încâtu trebuie se marturisăscă omulu, că produce fructe mai multe și mai frumoșe că celu din Transilvaniă și Ungariă, în proporțiune cu acele țeri, deși diferință între bunătatea naturală a pământului acestor și acelei e ceriu și pământu. Precand aratrulu transilvanănu și ungerănu întorce brădă cea neagră, grăsa și fructiferă a pământului binecuvântatu; celu bohemu întorce pietrișu și bucatu de stăncă. Prelungă tôte acestea produsele economice cele frumoșe și sanetose, cari le-scotu în abundență Bohemiei potu se dăcu din stăncă, ne-punu în uimire; precand atât climă, câtu și natură pământului, e cu multu mai nefavorabilă acestor și, că transilvanenilor și celor din Ungariă. Acestea, și alte multe împregiurări sociale-politice striga pe oară și minutu fraților romani, că se nesuescă și dinsii a introduce în economia unu altu metodu mai bunu și mai folositoriu, lăpedandu-se de celu falsu și daunatiosu alu vechimei. Vedem cumu înaintedă din dă în dă tôte artele și științele; prin urmăre și agricultură, că basă acestor și, încă trebuie se înaintedă și se se perfectionedă, că și înaltându-i se veniturile anuale economului, se ajungă odinora la o stare mai fericită.

Poporul nostru precum se știe într tôte accepta indemnulu preotămei; deunde urmădă, că și în economia numai atunci pôte fi vorbă de înaintare, candu preotămea se va întrepune cu mâni cu petiție conlucrându spre binele comunu. Eu sperediu dreptu-aceea țare, că p. o. d. preoti că amici ai in-

aintarei si de astadata si-voru aretá iubirea, ce o au càtra întreprinderi folositoare, sprigionându-me cu prenumeratiuni, cá se nu fiu silitu a mai tiené indelungu manuscriptulu de 34 de còle netiparitu in pulpitu-mi, si póte in urma, neavendu sperare de a-lu poté tipari, a reintórce puçin'a suma incasata aceluor domni generosi, cari au binevoitu a-mi tramite prenumeratiunile pana acumu. Astfeliu póte si altii si-aru pierde voi'a de a mai întreprinde ce-va spre binele publicu, vediendu indiferentismulu publiculu romanu. Deci andresnescu a-mi repeti rogarea càtra p. o. d. preoti de totu rangulu, se binevoésca a imbraçiosá acést'a întreprindere cu caldur'a receruta, indemnandu si pre altii la prenumeratiune — mai vertosu pre d. docinti; deórace e cunoscutu, cà numai prin poteri unite se póte face ce-va spre binele comunu.

Pretiuulu unui esemplariu este 80 cr. v. a., la 10 esemplarie se dà unulu gratisu. Epistolele se ceru a se tramite francate la subserisulu in Prag'a. (Prag, an der Muster-Hauptschule.)

Stefanu Popu.

Protocolulu

sinodulu protopopescu gr. c. a tractulu Sabiului, tienutu in 27 Oct. a. c. cu preotii, docintii si curatorii tractuali sub presidiulu p. onoratuulu d. protop. I. V. Rusu.

Deminéti'a la 9 óre aflandu-se de façia mai toti preotii, afara de patru, docintii si curatorii tractuali, dupa invocarea Spiritulu s. p. o. domnu protopopu, cá presiedinte, prin o cuventare amesurata a aretatu folosulu ce provine din tienerea regulata a sinodulu tractuale protopopescu in totu anulu, fiendca prin acést'a ni-se dà ocaziune, cá adunandu-ne cá frati impreuna la unu locu se ne potemu consultá despre starea, inaintarea si inflorirea atátu a basericiloru càtu si a scòleloru, cumu si despre crescerea poporulu, cari tóte constituescu refugiulu si asilulu celu mai mai securu si mai durabile in respectulu viitoriulu nostru natiunale; dechiarandu sinodulu de deschisu, provocá pre alesii notari tractuali, cá se-si ocupe scaunele loru.

Dupa-aceea, in fienti'a de façia mai a toturoru parochiloru din acestu tractu, cumu si a curatoriloru, docintiloru si inspectoriloru mireni de scòla, se pertractara urmatóriele:

1. Presidiulu pune la ordinea dílei cetirea mai multoru ordinatiuni si circularie metropolitane privitórie la caus'a scolastica, si anume: cetirea normativulu datu de escelenti'a sa d. metropolitu ddtu. ²⁵/₁₃ Noembrie 1862 nru. 978, sunatoriu despre detoriele comunelor façia cu scól'a si cu docintele respectivu, despre detoriele docintiloru, cumu si a parochiloru cá directori scolari, si a protopopiloru cá inspectori districtuali. Esplicandu-se si reimprospetandu-se cuprinsulu suslaudatulu normativu, s'a adusu urmatoriulu

Conclusu: Acestu normativu, basatu pre mai multe ordinatiuni guberniale si de unu folosu mare pentru prosperarea scòleloru nóstre popularie, se-se faca denou cunoscutu poporulu, cetindu-se inaintea basericeii in totu anulu inainte de inceperea cursulu scolasticu; parochii cu inspectorii scolari si cu curatorii se-si puna tóta silinti'a atátu cu fapt'a càtu si cu cuventulu cu tóta ocaziunea benevenita, cá acelu normativu se-se duca in deplinire in totu cuprinsulu seu. Si cá cercetarea regulata a scòlei se-se póta controlá mai regulatu, se decide: cá fiacare docinte se póрте unu diariu de septemana, si la finea fiacarei septemane se reportedie parochulu nu-

mele toturoru prunciloru, cari au neglesu frecventarea scòlei, cumu si causele fundate seau nefundate a negligerii; eara parochii se indetorédia a tramite la finea fiacarei luni la scaunulu protopopescu unu conspectu despre numerulu prunciloru, carii au neglesu frecventarea scòlei, indegetandu totodata si causele acelei'a; ear pe parintii renitinti, cari nu voru a-si tramite copiii la scòla, se-i arete la deregatoriele civile competente, pofindu, cá amesuratu ordinatiuniloru mai inalte se-se pedepésca cu pedepsele statorite prin §§. 33. 34. din ordinatiunea locutienintiale din 1857 Maiu; la intemplantare inse, candu nice aceste midilóce nu aru avé efectulu doritu, atunci se-se faca aretare la oficiulu archidiaconale spre a-se face pasii necesari la locurile mai inalte concerninte. Se mai decise inca, totu in interesulu prosperarei scòleloru popularie, cá tenerii, candu voru a-se casatori, se-se esamedie din rogatiuni, din incheiaturele credintiei, cu unu cuventu din cunoscintiele nein-cungiuratu de lipsa fiacarui crestinu si cetatianu.

2. In legatura cu acést'a s'a cetitu cerculariulu metropolitanu de dtu. 23 Sept. 1865, nru. 960, prin care intre altele, se demanda urmatóriele: a) fiacare parochu se conscria in unu conspectu pre toti pruncii indetorati la frecventarea scòlei din etatea prescria de la 6—12 ani inchisivu, si se adune banii pentru cartile trebuintiose pe sém'a aceluor'a si acei'a se-i transpuna scaunulu protopopescu, cá aceluasi se esoperedie castigarea cartiloru scolastece de lipsa de la v. ordinariatu metropolitanu; mai incolo: b) fiacare comuna besericesca se-si procure pentru archivulu besericescu siematismulu archidieceei Albei-Iuliei decurendu tiparitu; c) se indetorédia fiacare parochu seau celu puçinu macaru 2—3 laolalta se-se prenumere la fói'a besericesca esíta in Vien'a sub titlulu „Sionulu romanescu“, cumu si la „Gazet'a Transilvaniei“.

Conclusu: a) In tempu de 15 díle se tramita fiacare parochu la scaunulu protopopescu conspectulu, precumu si pretiuulu pentru cartile trebuintiose, amesuratu numerulu prunciloru si lipsei loru. b) Fiacare comuna besericesca se tramita totu in tempulu susindegetatu si pretiuulu siematismulu de 50 cr. v. a. c) In respectulu prenumerarei la „Sionulu romanescu“ cumu si la „Gazet'a Transilvaniei“ se indetorédia fiacare parochu, seau celu puçinu 2—3 laolalta, cá celu multu cu inceputulu anululu 1866 se-se prenumere la susnumitele diurnale; cà si spiritulu tempulu si interesele bineintielese ale natiunei romane pretindu in modu imperativu, cá preotímea romana se-se cultivedie, pentru cà numai asia póte coresponde predeplinu inaltei sale misiuni in deplinulu intielusu alu cuventulu.

3. Se face popunere, cá deací incolo in interesulu sistemisarei lefei de invetiatoriu, se-se faca in fiacare comuna basericesca unu instrumentu pentru dotatiunea scòlei respective dupa formulariulu comunicatu din partea v. ordinariatu metrop. prin cerculariulu metropolitanu din 19 Iuliu a. c. nru. 714.

Conclusu: Deórace unu atare instrumentu de dotatiune, provediutu cu formele legali si aprobatu de inaltulu guberniu regiu, are de scopu a asigurá, a imbinatá si a regulá léf'a docintiloru: asia santa detoria are fiacare a staruí cu totu zelulu, cá in fiacare comuna basericesca se-se introduca in viétia unu atare instrumentu de dotatiune, cu atátu mai vertosu, cu càtu cà de aici incolo nice o comuna nu póte capeté docinte aprobatu cu decretu de la v. ordinariatu metropolitanu,

pana-ce nu va substerne respectivulu instrumentu de dotatiune.

4. Se cetescu reflexiunile facute din partea venerabilului esactoratu metropolitanu cu privire la ratiunile besericiloru din tractulu protopopescu gr. cat. alu Sabiiului, date pre anulu 1864.

Conclusu: Fiacare parochu si curatorii respectivi se indetoreadia, pre viitoriu a fi cu cea mai scrupuloasa bagare de séma in compunerea ratiuniloru la inviatiunile date din partea venerabilelui esactoratu metrop. si a se nevoi cu totu zelulu a delaturá defectele observate, ear in privinti'a manipulari, administrarei si intrebuintiarei venituriloru basericesci a fi cu tóta conscientiositatea, cumu si a-si dá tóta silinti'a, cá veniturile basericesci se purcéda crescundu, si pe unde inca nu sunt isvóre de venitu proprie, se-se faca colepte si oferte in naturalie de la poporeni respectivi in favorea prevederei basericiloru cu cele de lipsa, ceea ce si pana acumu s'a practisatu in unele comune besericesci cu unu resultatu demnu de consideratiune.

5. Presidiulu face a se ceti cerculariulu metropolitanu, privitoriu la fundulu pentru preotii deficienti, preotesele veduve si orfanii preotiesci, cumu si computululu aceluia.

Conclusu: Sinodulu primesce cu cea mai via placere acestu cerculariu metropolitanu, cáci prin acest'a i-se dede de multu dorit'a ocasiunea a-se poté informá despre starea actuala a acestui fondu; doresce din tótu sufletulu urcarea aceluia la suma mai insemnata; din acestu motivu deci iea asupra-si oblegatiunea fiacare parochu in tempulu prefiptu prin respectivulu cerculariu metropolitanu a respunde tacs'a anuala de 1 fl. v. a.

6. Se face propunere, cá in fiacare parochia pre bas'a foiloru catastrale se-se compuna inventarie acurate in cáte 2 esemplarie despre portiunile canonice ale parochului, cantorelui si docintelui, in cari se-se insemne fondulu internu si esternu, cumu si casele parochiale si alte edificate, pomi, garduri scl.

Conclusu: Atari inventarie avendu de scopu tienearea in evidintia a proprietatiloru parochiali scl., si din estu respectu fiendu de o mare importantia, sinodulu decide: cá in tempu de 2 luni fiacare parochu se-si tramitia la oficiulu archidiaconalu facutele inventarie spre vedere, din cari apoi unu esemplariu retransmitendu-se sese conserve in archivulu parochiale. Inventariile acestea voru fi de a-se face dupa unu formulariu presintatu in sinodu de protopopulu resp., carele si-lu va decopia fiacare in folosulu propriu.

7. Presidiulu propune la ordine pertractarea despre banii adunati pentru monumentulu renumitului barbatu alu natiunei romane dr. Simeonu Barnuti.

Conclusu: Fiendca nu chiaru toti parochii platira sum'a inscrisa cu ocasiunea sinodului tractuale tienutu in 27 Oct. anulu trecut, asia acei parochi se provóca pe temeulu parolei date, cá se respunda sumele deobligate in terminulu celu mai scurtu; intr'aceea inse p. o. domnu protopopu se poftesce din partea sinodului, cá déca va vedé, cá ofertele spre eternisarea memoriei acelu mare barbatu si geniu alu natiunei inaintédia intr'unu modu atátu de imbucuratori, cátu se fia unu prospectu siguru despre realisarea doritului scopu, atunci se le tramitia la locul destinat, poftindu a-le cvietá pre calea vreunui diurnalu natiunale.

8. P. o. d. protopopu cetesce numerulu acelu preoti, cari in anulu scolariu 1864/5 au contribuitu in favórea ajutorarei juristiloru din tractulu resp. si refe-

redia, cá banii s'au impartitu in sensulu conclusului sinodului tractuale din 27 Oct. a. tr., publicandu-se in „Gazet'a Tr.“ nru. 31 atátu numele contributoriloru cu sumele respective cátu si numele teneriloru impartasiti cu ajutoriu.

Se iea spre scientia.

9. O. d. parochu din Orlatu Petru Bradu face propunere, cá dorinti'a despre conchiamarea sinodului archidiececanu se-se esprime si cu ast'a ocasiune.

Conclusu: Sinodulu in necsu cu conclusele sale din anii 1862, 1863 si 1864 primesce de a sa propunerea parochului din Orlatu, si o recomanda si astadata cu tóta caldur'a consideratiunei ven. ordinariatu metropolitanu cá o cestiune de fórte mare importantia pentru prosperarea binelui beserice, alu clerului, si alu poporului.

10. Presedintele aduce la cunoscinti'a sinodului unele scaderi observate pre la unele baserici, si parochie cu ocasiunea visitatiunei canonice din an. cur., mai alesu in privinti'a duceri protocóloru de ratiuni cumu si in privinti'a conservarei basericiloru si edificieloru parochiale, aducundu aminte cu tóta seriosetatea parochiloru respectivi cá se-si dee tóta silinti'a, cá delaturandu acelea defecte pre venitoriu se dee dovedi de unu zelu mai mare si mai demnu de lauda.

Se iea spre scientia si intogm'a urmare.

Preurma esprimendu-si p. o. domnu presedinte bucuri'a si speranti'a de a-ne mai aduná si pre viitoriu in sinodu, spre a conlucrá cu totii impreuna la causele atingatorie de binele beserice si alu scólei, a incheiatu siedinti'a pe la 2½ óre.

I. V. Rusu,
protop. presied.

I. Popu,
notariu.

Ochire prin lumea politica

(din 1—15 Decembre.)

Cronica interna. Pre aren'a diételoru se combate cu focu lupt'a parlamentara, diferitele partite-si mesura un'a cu alt'a desí aórea in lupta forte neegala poterile, si asia dupacumu se templa demulteori in lumea acést'a laurulu triumfalu si aici nu cade totdeun'a in partea causei cei drepte. — In diét'a Transilvaniei maiortatea deputatiloru si regalistiloru magiari si secui neasemenavera facia cu o mana de ablegati romani si sasi, precumu se prevedea a si decisu, cá se se indrepte o represintare preaumilita cátra Maiestatea sa, in care diét'a presinte din Clusiu dechiarandu-se pre sine de nelegala se roge pre imperatulu, cá acestu preainaltiatu se se indure a chiamá deputatii ardeleni la diét'a din Pest'a. Romanii si Sasiu insinuara proteste: Romanii voru conchiamarea unei diete nóue pre bas'a dreptului de alegere din 1863, si apoi o atare represintatiune adeverata a tieri se decida despre o cestiune asia de vitala a ei, cumu e uniunea; Sasiu nu se ferescu prea tare de unire, déca acésta se va face garantandu Sasiloru pastrarea drepturiloru loru municipali. Ce restriste si furtune voru se mai vina preste capulu natiunei romane dupa acést'a diéta, urm'a va alege; o bucuria inse ea totusi a castigatu fiacarui Romanu binesemítoriu, si acést'a e purcederea unanima a deputatiloru nostri romani, carea nu numai a salvatu onórea natiunei, dara dupa Domnedieu sperámu cá nu va nici remané cu totulu neconsiderata inaintea tronului imperatescu si fora nici unu resultatu favorabilu pentru venitoriulu nostru. — In diét'a

din Zagrabia deveni partia fusiunistilor preponderanta in contra partii nationale croate. — Ce se tiene de Ungaria, se tragemu velu preste cele intemperate la alegerile de deputati dietali, cu care ocaziune se veduira cortesie care de care mai marsiave, omoruri, cepete sparte si falci imflate „quantum satis”, catu se poete dice, ca niciodata nu s'a facutu in vreo tiara o mai rea aplicare a legiloru bune, decatu astadata in tier'a ungrésca; si deca cutarui din parintii patriei intruniti asta-di in Pest'a i-ar veni in minte a motiva in adunarea legelativa luarea unoru mesuri contenitorie si sterpitorie de atari abusuri pre viitoriu, unulu ca acel'a in gradu inaltu ar binemerita de patria. Destulu ca alegerile bune rele sunt astadata finite, ba alesii si adunati deja, si diet'a tieriei e deschisa de ieri 14 Dec. la amedi prin insu-si imperatulu, preainaltu carele pornindu in 12 l. c. din Vien'a pana la Bud'a-Pest'a caletori ca intr'unu ductu triumfalu continuu. Cuventarea de tronu esprime dorulu de a delaturá piedecile impaciurei, cari se escara maicuséma din tienerea prea mortisiu de o parte de teori'a pierderei de dreptu ear de alta parte de continuitatea de dreptu; dreptu-ce monarchulu statoresce de punctu de manecare sanctiunea pragmatica, in intiesulu carei inainte de tote sunt de a se regula referintiele impromutate a tiereloru coronei ungresci, si deaci convocarea dietei Ardélului spre revederea legei uniunei, carea se propune si dietei ungare spre seriosa precumpanire; incatu la statorirea relatiunei Croatiei catra Ungaria se voru asculta ambe dietele; in prim'a linia inse trebuie se se puna temeiu pre afacerile comune toturoru tiereloru, basandu-se acele in sanctiunea pragmatica; afacerile comune sunt enumerate in diplom'a din Octobre, eara pentru form'a pertractarei loru desémna patent'a din Fauru o modalitate, dreptu-ce ambele documente se propunu dietei spre esaminare si primire seau eventual-minte modificari amesurate conditiuniloru vitali ale imperiului; totu astfelu sunt de a se revedesi o parte din legile 1848, a caroru valóre formala incólea nu se néga, inse executarea loru nu poete urma panacandu nu se voru departa din ele une decisiuni daunatióse; numai dupa devingerea acestoru dificultati se va dá diplom'a inaugurala, ear apoi dupa coronarea indeplinita se voru asterne dietei alte propusetiuni regesci privitorie la inaintarea binelui tieriei. In decursulu cetirei cuventarei Maiestatea sa in nu mai puține de 26 de locuri a fostu intreruptu prin vivate. Reintórcerea Maiestatei sale la resiedintia se va templá dupa program'a caletoriei in 19, ear dupa nesci sciri private in 24 l. c. Cu aceste ocaziuni preabunulu monarehu dede repetite dovedi despre bunetatea-si parintiésca catra supusii sei. O resolutiune preainalta din 24 Noem. incuvientiá directoratulu de mainainte pentru fundatiunile regesci din Ungaria, dispunendu preagratiosu, ca in privinti'a administrarei averiloru fundatiunali se se pregátésca unu proieptu detaiatu. Unu altu rescriptu imperatescu tientesce eara-si la regularea averiloru orfanali astfelu, catu orfanii devenindu maioreni se-si primésca indata si deodata competintiele sale.

Cronica esterna. Ast'a o in cepemu cu unu casu de moríte: Solomonulu domnitoriloru europeni, Leopoldu I. regele Belgiei, acestu principe raru si veneratu alu presintelui in 10 l. c. s'a mutatu de la cele pamentesci la cele eterne. Urmatoriulu lui a pasitu pre tronulu belgicu sub numele Leopoldu II. Din casulu mortiei a acestui reginte intieptu la toti le-e frica se nu se sternésca incurcaturi serióse si turburari de pacea Europei.

Napoleonu III. spunu ca se-si fia si fauritu deja planurile de a anesca Belgia.

In Germania mei alesu senatulu liberei cetati Francfurtu trage asupr'a-si atentiunea lumei civilizate prin energi'a rara, cu care acel'a respinse pretinsiunile celoru doue poteri mari germanesci, ca senatulu se sugrume intre supusii sei dreptulu de asociatiuni si libertatea preseii.

In parlamentulu italianu partia liberala se vede a fi in maiortate. — S. scaunu apostolicu se afla intr'opusetiune critica in privinti'a finantiaria, deunde unii dau cu socotel'a, ca acel'a va fi constrinsu a se invoi cu Victoru Emanuilu in sensulu conventiunei din Septembrie.

Opiniunea publica in Washington se fia forte atitiata si bataiosa, intr'atat'a, catu multi supunu, precumca presedintele republicei Johnson pentru incungiuirea incurcatureloru dinleintru se va afla silitu a incepe resboiu inafara. Renumitululu generalu nordu-americanu Grant intona decurendu in Washington inca si mai tare decatu mai alaltaieri in Newyork necesitatea de a partini pre republicanii din Meesicu.

In Romani'a damu de lucruri imbucuratorie si de lucruri intristatorie. De clas'a celoru de antaiu se tienu acelea, cari provinu din gubernarea cea plina de tactu a M. sale principelui domnitoriu; camerile sunt convocate, sinodulu generalu constitutivu alu besericei romane se dispuse a se aduna in ⁵/₁₇ Decemb., respunsulu lui Alesandru Ioanu I. celu plinu de energia intru aperarea drepturiloru si a autonomiei principatelor, carelu dede in dilele aceste la o epistola vatematoria scrisa de ministrulu primariu alu Turciei, i-secerá respectulu toturoru popóreloru, eara marelui vesiru alu Porítei otomane i-casiuna demisiunarea. Intre lucurile destulu de suparatorie vine impregiurarea fatala, cumca in urm'a nenorociloru elementarie din esttempu se si ivescu sciri despre formete, incatu guberniulu romanescu a si opritu in mai multe prefecture esportulu bucatelor.

Varietati.

Santirea ilustritatei sale dr. I. Vanci'a de episcopu alu Ghierlei, dupa sciri private, se templá in 3. l. c. in Oradea. Episcopu consacatoriulu a fostu ilustr. sa dr. Ios. Papp-Szilágyi, ear ca conconsacatoriulu a asistatu episcopulu de ritulu latinu din locu.

P. onor. d. canonicu Timot. Cipariu de la anulu nou 1866 incependu se retrage de la directiunea tipografiei seminariale din Blasiu.

Presedintele republicei nordu-americane, Johnson, rondui pre antai'a Joia din Decembre o serbatore de ruga penitintia si multiamita, spre a multami lui Domnedieu pentru binefacerile pacci recastigate si totodata spre a-i marturisi peccatele natiunali comise in contra nemarginitei bunetati domnediesci Unu umilitoriu esemplu pentru vanitatea diplomatica si resboiosa!

Anglesii necatolici ambiara denou pre santulu painte Piu IX. cu insul'a Malt'a pentru unu casu candu venerandulu betranu ar fi silitu prin eventualitati neprevedute a parasí Rom'a. Curiosu!

Prenumeratii la „Sionulu rom.“

in cursulu Iuliu — Decembre 1865.*)

Archidiecees'a Albei-Iulie.

De la resiedintia. Esc. sa Al. Sterc'a Sulutiu, metropolitu; p. o. d. canonici: B. Ratiu, Const. Alutanu, T. Cipariu, Const. Papfalvi, I. Negrutiu, Greg. Mihali, I. Chirila, Ant. Vestemeanu, Elia Vlas'a; m. o. d. profesori: Ios. Tari'a, Gav. Popu, dr. I. Bobu, Dem. Farago, I. Moldovanu, Al. Micu, Alimp. Blasianu, Ar. Boeriu, Nic. Solomonu, Georg. Ratiu, Vas. Crisianu, I. László, I. Balintu; m. o. d. notariu consist. Stef. Manfi, o. d. Sim. Popu Mateiu archivariu si Bas. Ratiu cancel. metrop.

Din clerulu esternu. Vicariatulu Fagarasiului: p. o. d. vicariu Ioanu Antoneli; m. oficiu vicarialu; o. d. parochi: I. Florea in Iasi, Mat. Fulicea in Margineni, Pet. Oprisiu in Dridifu, Georg. Piro in Ileni, Ios. Visioli in Netotu, Nic. Sierbanu in Voil'a, I. Popu in Besimbacu, I. Popu in Camar'a infer., Nic. Raiculu in Sinc'a vechia, Arsen. Bunea in Vadu, I. Popescu in Cohalmu, Nic. Dobrinu in Buciumu, Romanu Demboiu in Siebesiu, I. Siandru in Vistea de diosu, Filem. Cab'a in Ohab'a. — Protopopiatulu Turdei: o. d. parochi: Stef. Porutiu in P. Cianu, Titu Farcasiu in Hesidate, I. Rusu in Lit'a-romana, Vas. Pinteaa in Rachisiu, I. Nicol'a in Selicea, Vas. Ciurileanu in Ciuril'a, Nic. Popu in Copandu; Al. Baritiu in Filea de d., Greg. Medanu in Petridu, I. Romantiai in Sandu. — Protopopiatulu Indolului: m. o. d. prot. Sam. Vlas'a László in Indolu; o. d. parochi: Sim. Simonu in Selciv'a de d., Al. Romantianu in Berchisiu, I. Molnaru in Bicalatu, I. Marcu in Muntele Baisióri, Dem. Vut'e in Megur'a, Vas. Lucaciu in Iar'a, Filot. Munteanu in Baisiór'a, Iac. Fodoreanu in Surducu, Vas. Hosszú in Schiopi, I. Samuilu in Cacov'a. — M. o. d. protop. Dem. Szabó pentru besericele Cosioenei, Corpadei, Desmirului, Patei, Boosului, Rediului, Aitonului, Iuriului, Berchiesiului, Cianului mare. — M. o. d. Gabr. Fogarasy vicearchid. in N. Tereme pentru 8 beserice din tractu. — M. o. d. protop. I. Deák in Sebisiu; o. d. parochi: Ios. Dorgó in Henigu, Clem. Munteanu in Hepri'a, Isid. Papu in Órd'a de s., Macs. Angelu in Ciugudu, Nic. Deacu in Springu, Geor. Metesiu in Cutu. — Din alte parti. P. t. domni: Dem. Petricu par. in Ocnisor'a, Georg. Crisianu protop. in Secalu, Iac. Lugosianu par. in Teusiu, Elia Luc'a par. si adm. protop. in Petiele'a, T. Valerianu Burz'a par. in Siarosiu, Aug. Coltoru par. in Bistr'a, I. Balea cooper. in Bistr'a, B. Popu Stragianu par. in Campeni, N. Aranyasi par. in Certege, B. Cimonea par. in Lupsi'a, I. Gerasimu protop. in Açintisiu, Leontiu Leonteanu protop. in M. Uiór'a, I. Moldovanu adm. protop. in Catin'a, I. Pamfilu protop. in Clusiu, N. Popu par. in Szászfenes, Dem. Cosm'a par. in Feiurdu, Gedeonu Blasianu par. in Zlatn'a, T. Fodoru par. in Bagau, I. Ignatu adm. protop. in Panade, Al. Gruiti'a par. in Asinipu, N. Mediesianu par. in Manarade, I. V. Rusu protop. in Sabiiu, Andrea Albonu par. si v. protop. in Palate'a, V. Popescu par. in Jucu, Sam. Ciunganu par. in Ciung'a, Dan. László par. in Petelea, N. Popu par. in Siardu, N. Todea par. in Teuni, A. Amosu Tobiasiu par. si protop. onor. in Abrudu, Sim. Balintu protop. in Rosi'a, Ios. Ciur'a par. in Buciumu-Sas'a, B. Stoianu par. in Cetatea de Balta, I. Germanu par. in Sambotelecu, N. Vlatiu par. in Obresi'a, S. Pascu par. in Gherbov'a, Vas. Cassa v. protop. in Chesieiu, I. Popu par. in Vizakna, G. Stoianu protop. in Mediasiu, Clemente Tamasiu par. si protop. onor. in Stragi'a. Aug. de Papp protop. si par. in Alb'a-Iuli'a, I. Sicoe par. in Sohodolu, N. Cosm'a par. in Juculu de susu, Isai'a Cor-

padeanu par. in Filea de susu, s. Beseric'a din Turu, I. Tamasiu par. in Bordu, Ioach. Ciacianu par. in Ugr'a, I. Masc'a par. in Csapó, P. Nirescianu par. in Iernotu, V. Socolu par. in Selcudu, G. Aldea par. in Cucerdea rom, Gr. Valerianu par. in Lascudu, I. Bánfi par. in Szamostelke, Gabr. Deacu par. in Nagylak, Al. Lazaru par. in M. Káptalan, N. Simonfi par. in M. Gezse, S. Petoanu par. in N. Iucu, I. Nobili Aruncuteanu par. in Kőtelend, F. Bogacianu par. in Petca, Ios. Barn'a par. in Bi'a, Moise Boeriu adm. protop. in Gidofalva, I. Moldovanu par. in Kis Eskülő, I. Copucianu v. archid. in Valea Sasului, Christianu Manu par. in Gambuti, Gabr. Chetianu protop. in Cos'ma, S. Chetianu par. in N. Ertse, D. Horsi'a par. in K. Nyulas, S. Auguru par. in Sz. Akna, El. Moldovanu par. in O. Ujfalu, Gr. Visai par. in Sz. Erked, I. Maioru par. in Tempehaza, S. Salc'a par. in M. Sanceraiu, T. Doms'i'a par. in Hopárt'a, Stef. Popu par. in Ciugudielu, Gr. Aaronu par. in Oderemu, T. Stancelu par. in Capudu, Iust. Simoneti teol. abs. din Apahid'a, N. Pop'a par. in Frdóalja, G. Pop'a par. in Ó-Sályi. Al. Bel'a Sieusianu par. in Ludosiulu mare, P. Bradu par. in Orlatu, Elis. Lazarits par. in Nucetu, Iac. Radu adm. par. in Vestemu, I. Popu par. in Resinari, M. Crisianu protop. in Sz. Reginu, L. Lupu par. in Görgény-Hudak, P. Florianu par. in Racoviti'a, Dem. Zdrob'a par. in Panczeleseh, V. Kis par. in Siarmasielu, V. Caliani par. in M. Méhes, I. Grauru protop. in M. Ludos, I. Boeriu par. in M. Lechinti'a, B. Fekete par. in M. Orba, I. Suciú par. in O. Delló, Gr. Leheni par. in Argisiu, I. Bochisiu par. in Kajántó, I. Hornae par. in Stan'a, N. Báldi par. in Gyalú, N. Popp par. in Kolos-Monostor, Gavr. Papp cooper. in Felek, I. Romanu par. in Dretea, V. Bochisiu par. in Egres, G. Popoviciu par. in Santa Mari'a, Dem. Aaronu adm. protop. in Çichindeau, T. Balanu par. in Cinculu mare, N. Dopp par. in Nou.sasescu P. Trifanu par. in Fofoldea, Ios. Dragomiru par. in N. Borosnyó, I. Papfi par. in Craciunelu, I. Harsianu par. in Cenade, I. Solnáy par. in N. Kászón, Ios. Balintu par. in Petridu.

Diecees'a Oradei-mari.

De la resiedintia. Ilustr. sa parintele episcopu dr. Iosifu Papp-Szillágyi, cu o subventiune de 40 fl. m. a. fora nici unu greumentu; p. o. d. canonici: Nic. Borbol'a, Greg. Köváry, I. Popu, I. Korháný, Bas. Nyisztor; m. o. d. dr. V. Iutiu notar. consist., dr. I. Szabó vicerectoriu si Paulu Vel'a Ventrariu prefectu; in semin. domest., Gavriele Rednicu protop. si par. la catedrala o. d. I. Pop'a capelanu la catedrala, Iust. Popfiu prof. de relig. limb'a si lit. rom., d. d. teologi rom. din semin. clericalu.

Din clerulu esternu. P. t. domni: Tom'a Siorbanu archid. in Carei, Vas. Gozmanu par. in Gurb'a, Ales. P. Moys canon. onor. in Beliu; din Beiusiu: Teod. Köváry canon. onor. si direct. gimn., Andr. Pappfalvay protop. si prof. gimn., I. Silviu Selagianu prof. gimn., Aug. Antalu prof. gimn., Gavr. Lazaru de Porcaretiu prof. gimn., Vas. Piscoreanu prof. gimn.; Vas. Vankai-Vank par. si adm. prot. in Portelecu, Georg. Juhász par. in Mofinulu micu, I. Darabanth canon. onor. si prot. in Vetisiu, Ign. Szabó par. in Bogisiu, I. Stanu par. in Pomi, Vas. Vajda protop. emer. in Lipou, Georg. Popu par. in Domohid'a, Ign. Balcu protop. emer. in Szemlak, Gr. Fásy par. in Válaszut, I. Corn. Moldovanu par. in Veresmart, D. Muresianu par. in Sasaru, Bas. Catoc'a par. si adm. protop. in Borlesci, I. Szabó par. in Trie, Nic. Vulcanu par. si prot. in Let'a, Petru P. Dályai canon. onor. in Poceiu, Mich. Véghseő canon. onor. in Hoszu-Pali, I. Nyéky par. in Vértes, Gavr. Papdanu par. in s. Andreiu, Avr. Nedelco par. in Bozint'a mare, St. Valeanu prot. si par. in Arduatu, Stef. Popu par. in Buzesci, Petr. Bur'a par. in Tamai'a, Sim. Tom'a par. in Farcasi'a, Georg. Marchisiu par. in Omorodulu de midilocu, Stef. P. Daleanu par. in Sanislau, Gr. Talpasiu par. in Curtuiusiu, Vas. Vlasu, par. in Valani, I. Popoviciu par. in B. Ujlak, Teod. Vutanu par. in Gelani, Ant.

*) Registrulu materieloru din estu cursu lu-vomu dá deodata cu celu depre a. 1866, la capetulu acestui'a, deca va dá Domnedieu se-lu ajungemu.
Red.

Paladi par. in Fenesiu, P. Papp par. in Presa'a, Teof. Valeanu teol. in a. III. in Ungvaru, Teod. Busill'a par. in S'ri'a, Georg. Papp protop. si par. in Vezendu, Gr. Nyisztor par. in Pisicoltu, Paulu Popu par. in Vasiadu, D. Papp. par. in Petrani, I. Seremi par. in Simandu, Stef. Erdélyi alumnu in atanaseulu din Rom'a.

Dieces'a Ghierlei.

De la resiedintia. Il. sa parintele episcopu dr. I. Vanci'a; p. o. d. canonici: Maced. Popu, I. Anderco, Stef. Biltiu, I. Gulo- viciu, Mich. Sierbanu, I. Sodoro; m. o. d. Laz. Huz'a not. consist.; m. o. dd. prof. de teol. Euseb. Cartiçe, Mich. Ivasicu, dr. Vict. Mihali; dd. alumni seminariali.

Din clerulu esternu. Vicariatulu Rocnei: p. o. d. vicariu Greg. Moisilu; m. o. d. parochi: Leonu Verticu in Mocodu, Stef. Maniu in Sagra, Georg. Feti in Suplaiu, I. Popu in Runcu, Sevast. Cosibucu in Salv'a, Bas. Dolh'a in Bicigiu, Greg. Popu in Telciu, Stef. Popu in Rebrisió'a, I. Sangeorzianu in Rebr'a, Maced. Maerianu in Neposu, Greg. Muresianu in Feldru, Eman. Calin'a in Ilv'a-mica, Sim. Tanc'o in San-Georgiu, Iac. Siteriti in Magur'a, Ilar. Filipoiu in Roen'a noua, Moise Popu in Borgo- Tih'a, Nicef. Cisanc'a in Borgo-Bistritia, Clem. Lupsiu in Roen'a vechia; o. d. profes. in Naseudu: Leonu Pavelea, I. Papiu, Macs. Popu. — Protopopiatulu Betlénului: m. o. d. adm. protop. Mich. Fagarasi- anu in Sintereagu; o. d. parochi: I. Chit'a in Minthiu, I. Muresi- anu in Vireagu, Gav. Popu in Beudhiu, Const. Popu in Rusii de susu. — Protop. Bistritiei: m. o. d. viceprotop. Al. Silas' in Bi- stritia; o. d. parochi: Dem. Máthé in Chiralesiu, Elis. Muresianu in Christuru, Greg. Muresianu in Arcali'a, Elia Popu in Netiu, Vas. Muresianu in Rusciori, Greg. Popu in Herin'a, Paulu Mol- dovanu in Bileagu. — I. Filipanu par. in Buz'a. — Protopopiatulu Chiusei: m. o. d. viceprotop. I. Papiu Popu in Ciceu-Christu- ru; o. d. parochi: Ios. Gabrielfiu in Piétr'a, I. Georgiu in Negri- lesci, Ios. Moldovanu in Caianulu-micu. — Protopopiatulu Ghi- erlei: m. o. d. protop. Andr. Antonu in Ghierl'a; o. d. par. Petru Rusu in Nicul'a. — Protopopiatulu Lapusiului ung.: p. o. d. protop. Ioanu Dragomiru in Baiutiu; o. d. par. Mitrof. Ciupe in Strimbulu. — Protopopiatulu Losiardului: p. o. d. protop. Sim. Boksa in Ielodu; o. d. parochi: I. Olteanu in Doboc'a, Teod. Bocosiu in Cublesiulu ung., Nic. Ienei in Lon'a, Georg. Colceriu in Moreu. — Protopopiatulu Ciocmaniului: m. o. d. protop. I. Cheseli in Babeni; o. d. parochi: Georg. Popu in Cosl'a, V. Pau- lu in Lete'a, I. Balintu in Cuciulatu, Georg. Florianu in Beiu, Car. Lazaru in Porcaretiu, Greg. Cardosiu in Mestécanu. — Pro- topopiatulu Giulei: m. o. d. protop. Alim. Barboloviciu in Bor- si'a; o. parochi I. Baldi in Giul'a, Vas. Bene in Sinteu, I. Colceriu in Fodor'a-ung. — Vicariatulu Marmatiei: p. o. d. vicariu Mich. Pavelu in Slatin'a; o. d. parochi: Mich. Kókényesdy in Fehér- egyháza, Mich. Marin'a in Apsi'a de diosu, Mich. Demeter in Nánfalva, Ant. Brebanu in Alsó-Rohna; o. d. Teod. Romanu prof. de limb'a rom. in Sighetu. — Vicariatulu Selagiului: p. o. d. vicariu Dem. Coroianu in Siemleu; m. o. d. G. Vicasiu protop. in Hidvég, o. d. parochi: Dem. Popu in Halmosd, Al. P. Lemeni in Crasn'a. — Din alte parti P. t. domnii: Georg. Molnár par. si protop. emer. in Turtiu, Teof. Fázsy protop. in Bai'a-spria, Gav. Simonu par. in Preluc'a, Dom. Popu par. in Preluci, Anat. Ciupe de Drága-Vilma par. in Ocn'a Desiului, I. Christe protop. in Rusu, I. Galu protop. in Dersíd'a-mare, I. Simonu par. in Berseulu de diosu, Teod. Szabó protop. in Bai'a mare, B. Ander- co protop. in Batarciu; Pet. Branu protop. in Satu-mare, D. Na- poianu par. in Bicsadu, Stef. Berinde par. in Avas-Ujfalu; Dem. Buteanu par. in Lehence, Ios. P. Lemeni par. in Tripu, I. Popu par. in Teutii de diosu; Iac. Popu par. in Negresci, Iac. Popu par. in Iuru, V. Kis par. in Boinesci, Teod. Popu par. in Cali- nesci, B. Cernescianu par. in Fernezely, Geor. Stanciu protop. in

Napradea, Sim. Ancianu protop. in Surducu, Const. Sim'a par. in Negreni, Georg. Manu protop. in Seini, I. Serbacu par. in Potau, Al. Erdős protop. in Racs'i'a, Mich. Popu par. in Iosipu, Dem. Popu par. in Gertiu-mare.

Dieces'a Lugosului.

De la resiedintia. Il. sa parintele episcopu dr. Al. Do- br'a, 2 esempl.; p. o. d. canonici: Stef. Moldovanu, Mich. Nagy, Andr. Liviu, Mat. Kis, Petru Ratiu, Gav. Popu; m. o. d. protop. Stef. Bercianu, secret. episc. I. Olteanu.

Din clerulu esternu. P. t. domnii: Avr. Maxinu canon. onor. si protop. in Temisió'a, Pet. Popu vic. foran. in Hatiegu. Vinc. Grozescu par. in S. Miosiosiu, G. Orosz par. si protop. in Serbu Cinadu, Pet. Grozescu par. in B. Comlosiu, I. Cretiu par. in Egresiu, P. Iorgoviciu par. in Varadi'a. Dem. Tiah'a par. in Chisdi'a, I. Vulcanu par. in Lighetu, Ben. Popu Densusianu protop. in Secarembu, Const. Capetianu adm. par. in Giebelu, Alecsiü Manciü par. in Petromani, I. Bercianu protop. in Aradu, P. Brec'a par. in Ghiladu, T. Molnariu par. in Lugosiu, G. Cam- pianu ases. consist. si par. in Zabranu.

Din archidiece'sa Sabiului si dieces'a Aradului gr. or. P. si m. on. domni: Nic. Popei'a protosinc. metropol. in Sabiiu, Zach. Boiu profes. de teol. in Sabiiu, Ioach. Stanislau in Buciumu-satu, I. Tieranu protop. in Lipov'a, Vincent. Sielegia par. in Aliosu.

Esc. sa L. V. Popu presied. si ilustr. sa Georg. Angyal consil. la trib. supr. transilv., st. d. Georg. Rogosianu aurariu in Vien'a; il. sa Bas. Buteanu consil. gub. in Clusiu, st. d. Iul. Bar- dosi practic. gub. in Clusiu, spect. d. Gabr. Manu jude supr. in Desiu; m. sa Dem. Mog'a consil. la tabl'a reg. in M. Osiorheiu; ilustr. sa Iov'a Popoviciu caval. ord. s. Gregor. in Lugosiu, sp. d. Alois. Vladu protonot. comit. in Lugosiu, st. d. Petr. Catrusic'a negociat. in Lugosiu, m. st. d. Bas. Nascu direct. fondur. granit. in Naseudu, m. st. d. Ar. Pumnu profes. de limb. si lit. rom. in Cernauti, sp. d. Bas. Duc'a ases. la sedr. comit. in Abrudu, st. d. Ios. Kiss manipul. de cancel. in Orascie, st. d. I. Bec'a docinte in Sculea, o. invetiatori ai distr. protop. ardustatenu; st. d. Adolfu Diaconoviciu secret. la cal. de fieru in Resti'a, m. st. d. Georg. Baritiu in Brasiovu, st. d. Vas. Bulzu colectorulu diurnaleloru rom. in Abrudu, st. d. I. Popu v. fiscalu in Abrudu, st. d. Georg. Pop'a inspect. dominiului metrop. in Blasiu, onoratele casine opi- dane din Blasiu si Naseudu, onoratele redactiuni a „Gazetei Trans.“ „Concordiei“ „Familiei“ a „Foiei societatiei p. lit si cult. rom. in Bucovin'a.“

Invitare

spre a prenumerá la „Sionulu romanescu“ pre a. 1866.

Cu ajutoriulu celui Atotpotinte „Sionulu rom.“ in spiritulu programei si cu modalitatile cunoscute va urmá a es' si in a. 1866. Dreptu-ce venimu a provocá onoratulu publicu la caldura par- tinire cu acea rogare respectuosa, cá p. t. domnii, cari voru fi dorindu a se prenumerá la fói'a nóstra si anulu urmatoriu, se binevoesca pana la capetulu lunei curinte macaru a ne-insicientia despre acést'a dorintia, pentru-cá redactiunea se se scia in- togmí cu numerulu esemplarielor de lipsa, eara espeditiunea inca se se mai usioreddie prin tiparirea adreselor. — Cu esem- plarie complete din cursulu, ce espira, inca potemu sierbí cátu de cu multe.

Post'a redactiunei. Domnului A. B. in Beisuiu. Ze- lulu si ideele sunt de laudatu; dar deorace metric'a clasiciloru latini si elini nu e prea folosita in limb'a nóstra si preste totu in cele ro- manice, ti-amu comendá cu tóta iubirea se-ti faci primele incercari pre campulu viersuriloru rimate, ear apoi se urmedi svatulu stra- bunului Oratiu: „Nonum prematur in annum“.

